

NHỊ-THIÊN-DƯƠNG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38.- Cholon

TÉLÉPHONE N° 658

Có bán đủ các thứ thuốc rất nên thân hiệu như sau này:

1. — Kiểm-sắc-bổ-hườn (Trị bệnh đờn ông suy nhược)	Mỗi ve giá.	2 \$00
2. — Phụ-khoa Kim-phụng-hườn (Đòn bà huyết hư khí suy)	Mỗi hộp 2 hờn giá.	1 00
3. — Hòa-đam chi-khái (Trị bệnh ho)	Mỗi gói giá.	0 15
4. — Nhũ khoa cang-co-tàng (Trị bệnh con nít)	Mỗi gói giá.	0 25
5. — Thần hiệu phát-lãnh-lãng (Trị chứng nóng lạnh)	Mỗi gói giá.	0 16
6. — Bánh cam-tích (Trị bệnh cam tích)	Mỗi gói 10 bánh giá.	0 10
7. — Sưu-độc-lianh-dược (Trị bệnh hoa liễu)	Mỗi ve thuốc nước và thuốc hườn giá.	3 00
8. — Thần hiệu nhân-dược-thủy (Trị bệnh con mắt)	Mỗi ve giá.	1 00
9. — Thanh-lãng-hườn (Thuốc xổ)	Mỗi ve giá.	0 10
10. — Phong thấp cao dược (Thuốc dân tr các chứng bệnh phong thấp)	Mỗi miễn giá.	0 20
11. — Sanh-phát-bá-thổ-giư (Thuốc nước xức cho nước tóc)	Mỗi ve giá.	0 30
12. — Bạch-trược-cao (Trị các chứng bệnh đau lều)	Mỗi ve giá.	0 60
13. — Bạt độc dược cao, (Trị bệnh Ung-thư u-nhọt, ghê chốc)	Mỗi ve giá.	0 30
14. — Trần-châu-phần (Trị bệnh phỏng lửa phỏng nước sôi)	Mỗi ve giá.	0 35
15. — Tế sanh dược thủy (Trị các chứng bệnh cảm mạo, chột nước và thời-khí)	Mỗi hộp giá.	0 10
16. — Bạch thọ giư (Dầu bạc hà) Ve nhỏ giá 0 20 — ve lớn		0 40
17. — Tiêng dược cao (Trị bệnh lát)	Mỗi thố giá.	0 20
18. — Châu phần sanh cơ tàng (Trị các thứ ghê độc)	Mỗi ve giá.	0 30
19. — Ngoại khóa trừ độc thủy (Thuốc nước để rửa các thứ ghê độc)	Mỗi ve giá.	0 30
20. — Nha thống dược thủy (Trị bệnh đau răng)	Mỗi ve giá.	0 20
21. — Vạn ứng như phật trà (Trị bệnh cảm)	Mỗi gói giá.	0 06
22. — Vi-tế-sann trật đã hườn, (Hoặc tế cây, hoặc đánh đập)	Mỗi hộp giá.	0 50
23. — Dầu Essence de Menthe hiệu Nhị-thiên-Đường, Mỗi ve giá.		0 25
24. — Vạn ứng phật đơn (Trị bệnh nhức đầu đau bụng tức ngực)		0 10
25. — Dầu đậu khấu (Nhũ dầu nóng lạnh sả muối)	Mỗi ve giá.	0 10
26. — Bông gòn thuốc (Đề bỏ rí ghê)	Mỗi gói là.	0 20
27. — Mộng-tiền-trà (Trà bỏ á-phiến)	Giá mỗi gói là.	1 80
28. — Tây-thi-lộ hương-thủy, Mỗi ve giá.		0 50
29. — Lạp chỉ đao thương dược-thủy, Mỗi ve giá.		0 50
30. — Vạn-ứng nhị-thiên-dầu, Mỗi ve giá.		0 26
31. — Sát nha hương-phần, mỗi hộp giá.		0 30
32. — Vạn ứng bổ tử đầu mỗi ve giá.		0 20
33. — Cầm-hạp ninh thần bổ thận hườn, mỗi hộp sáu hườn giá.		0 80
34. — Dầu chổi.	{ Ve lớn giá. . . . . 0 40 { Ve nhỏ giá. . . . . 0 20 { Hiệu nhũ, mỗi ve giá. . . . . 0 60 { Hiệu nhũ, mỗi ve giá. . . . . 0 40 { Hiệu ba, mỗi ve giá. . . . . 0 25 { Hiệu tư mỗi ve giá. 0 15	

Bổn-dưỡng hàng năm giữ một lòng cứu thế tử nhân, cho nên chẳng nài hao tổn bạc ngàn mà in ra máy mòn cuốn « Dược tánh phục pháp » (chỉ cách dùng các thứ thuốc rất kỹ lưỡng) để dành mà cho thân-chủ; nếu vi nào có gọi thơ xin, thì Bổn đường lập tức gọi liền chẳng hề sai sót.

Saigon, Imp. Commerciale C. ARDIN.
 Tirage : 1.800 exemplaires.

Le Directeur-Gérant : NGUYEN-CHANH-SAT,

Nguyen Chanh Sat

NÔNG-CÔ MIN-ĐAM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

PARAISANT LE JEUDI

18e ANNÉE
 NĂM THỨ 18
 Ngày 31 Juillet
 1919

農 賈 茗 談

Số 120
 Ngày 5 tháng sáu
 NĂM KỶ-MỖI

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

<p>ĐỊNH GIÁ BÁN TRONG CỎI ĐÔNG-DƯƠNG</p> <p>Một năm..... 8 00 Sáu tháng..... 3 00 Mũi sáu..... 0 10 Bội nhập..... 0 20</p> <p>ABONNEMENTS France et Colonies</p> <p>Un an..... 500.00 Six mois..... 12 00</p> <p><i>Les abonnements sont payables d'avance</i></p>	<p>Chủ nhưn : F. CANAVAGGIO</p> <p>Tổng-lý, kiêm Chánh-chủ-bút : Nguyễn-chánh-Sát</p> <p>Đại-biểu : Đặng-thúc-Liêng. — Nguyễn-viên-Kiêu</p>	<p>PUBLICITÉ ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES</p> <p>La ligne de 0^m085 de large... 19 50 Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés. Pour les annonces commerciales on traite à forfait.</p> <p>RAO BÁO Những lời rao báo về việc thương mại, xin gọi thơ, hoặc đến tại Bồn-quản mã thương ngh.</p>
--	--	--

Direction, Rédaction et Administration: 53, rue Pellerin. — SAIGON.

Ông nào mua báo, xin đóng giùm tiền trước

MỤC LỤC

1. Bàn về đường kinh-tế của dân Nam-kỳ.	12. Giá lúa giá gạo.
2. Điện tín Havas.	13. Hàng hóa xuất dương
3. Thề giới tào vảo.	14. Thương-vụ luật-lệ.
4. Xuất-công lúa gạo.	15. Ký tánh của ông Nguyễn-hữu-Thanh
5. Lúa gạo.	16. Tâm tình hủ bại.
6. Cảnh-tượng mùa màng.	17. Cảnh bán độc mướn.
8. Lời tỏ cùng Hội-đồng Thành-phố.	18. Vũng tàu.
9. Quyển báo cũ Hội-đồng.	19. Minh tạ lương-y.
10. Lục-châu thông tin.	20. Tủy-khiêu.
11. Ngải phạm mà ngăn dợt rồi rồi tự ái.	21. Ai làm dược.

LỤC-TÍNH-KHÁCH-LẦU

36 84-29, đường Espagne SAIGON

Tiệm Lục-tính-Khách-Lầu, có phòng ngủ rộng rãi, sạch sẽ và mát mẻ vô cùng; ở tại góc chợ mới Saigon, đường Espagne, số 84-92.

Nhà in và nhà bán sách

12 HUYNH-KIM-DANH 12 - 14, Rue Catinau - Saigons

Kính lời chào lục châu chư quý-ông quý-bà được rõ, nghề bán sách và nhân-điền của tôi xưa nay mà được bền vững, thiết cũng nhờ quý-ông quý-bà có lòng tốt mà giúp tôi mới nên việc thiết tôi thêm cảm chằng chằng. Nay tôi mới mở thêm một cửa hàng buôn bán tờ lụa của các kiểu hàng Tây, hàng Bắc hàng Tàu, hàng Xiêm, hàng Nhật-bản cùng là ren, nỉ, lụa và đồ đồng, thì tôi chắc rằng quý-ông quý-bà cũng sẵn lòng giúp tôi cho nên việc buôn. Cái xin quý-bà có lòng hiếu cổ mà giúp cho cuộc thương-mãi của người đồng-bang, càng ngày càng mở man thanh phát; mai sau mà có được cuộc buôn to, thì tiền bạc ấy cũng luân chuyển nội xứ Nam-kỳ chứ không lọt ra xứ khác, nhưng tôi là phận độn-bà thì trí, những lời tôi tỏ ra đây hoặc có lỗi lầm chi thì tôi cũng xin quý-ông quý-bà miễn lỗi cho tôi. Vì tôi thấy mấy chữ khách và mấy chữ chủ chữ tôi xử ta đây đều nhờ nghề buôn bán mà làm giàu to, còn đồng-bang ta thì cứ ngồi khoanh tay mà ngồi, để cho họ ấy họ lướt lên. Nay đồng-bang ta ngoài Bắc-kỳ đã hết nhiều thứ tờ lụa rất khéo mà lại chắc và cũng, lại cũng có ý về hơn hàng ngoại quốc. Nên tôi tưởng đồng-bang ta cũng sẽ hết lòng đáng những tờ lụa xử ta mà giúp cho công nghệ xử ta cho mau hưng

Muse Vie HUYNH-KIM-DANH

Lời rao

Cho chư quý-vị rõ: tôi có một số vườn 0n.40 rai rồi, cau trồng dặng 500 cây, dứa 150 cây, cam, quít, mít, chuối và tra huê rất nhiều. Va 1 cái nhà ngói 3 tầng 2 chái (kể tang da). Va 1 cái nhà dưới đăm trình lợp là cũng kẹ tang da.

Nay tôi muốn bán dặng lo để ruộng ruộng; vậy chư quý vị ai muốn mua xin hay đến tại làng An-Phước, tổng An-hu-Trung (Giadinh) mà hội diện và coi mua luôn thể. - Nua ở gần gare xe lửa nhỏ, gần cầu sắt Lanthieu.

Saigon, le 16 Juillet 1919 Nguyen-uang-Truc.

TRƯỜNG

NGUYỄN-XÍCH-HÙNG

Nhập trường tháng Aout tới đây: Lớp nhì B (2ème classe B) se có tại ông Tu-tai đây.

Lớp bay (lớp chơi) của ra làm hai lớp và cũng có hai thầy dạy.

PARFUMERIE-COIFFEUR-CHAPLERRIE « Michel THO » 93, Rue Catinau - Saigon

Tiệm bán nua, dầu, giấy sơn tay, dầu và xi bóng thơm, phấn thoa mặt, vỏ, giấy trang gi, ở đường Catinau số 93, ngọn nhà in và bán sách của ông C. ARDIN ET FILS (Imprimerie Librairie Commerciale) có phòng hớt tóc sạch sẽ, giá rẽ. Lành in các thư cổ, sách, cần dặng trong Làng Tổng, bán sách vở cho học trò, mực viết v.v. bán thơ, truyện đủ thứ, sửa may máy may viết các hiệu. Lục-châu quán-dĩ muốn mua món chi, tiệm không có thì cũng sang làng mua đem cho có mà gọi chẳng nề công. Michel LE-VAN-THO.

QUYNH-MY

NGUYỄN-NGỌC-CU

Số 20 đường Amiral-Courbet (CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, nước-mắm, tấm, cám, trà-hột, trà-tàu, thuốc hút cùng các vật dặng khác.

Nước mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán rộng nước-mắm ở tỉnh Bình-thuận; kuong bán nước-mắm làm tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến làng phố, gửi giấy, thì kẻ đem đến nhà chàng sai. Nay tôi tại có dọn cho an cuộc ngu-sách se tư về. Muốn dùng cơm từ bữa nay hay là muốn dùng cơm thang cũng dặng. Lại có chỗ nghỉ ngơi thông thả xin các ông ghé chơi một phen thì se rõ.

CÓ MỘT MINH HANG DENIS FRERES

làm Đại-lý, có trữ hợp quẹt hiệu này nội cõi Đông-Dương mà thôi.

Hộp quẹt này gọi bán lẻ khắp nơi, có một su nhỏ một hộp mà thôi.

NÔNG-CÔ MÍN-ĐÀM

Bàn về đường kinh-tê của dân Nam-kỳ

Chưa rõ chắc là tại cùng cực mà thông, hay là nhờ học nhiều mà biết, mà trộm xem mấy năm nay đồng-bang trong Nam-kỳ từ thị-thành đi chi thôn-tịch, từ đàng-ông cho đến đàng-bà, ai cũng nói Nam-kỳ là đất nước của ta, Khách-trừ là kẻ kiều-cư, mà các mối lợi về thương trường thì về tay họ nắm hết. Ai cũng đau lòng xót mắt, người ra viết báo mà khuyến nhủ đồng-bang kinh thương, kẻ ra lập tiệm bán hàng mà danh lợi quyền chut ít. Hiện nay do nhon tâm thì thiệt ai cũng muốn cạnh tranh với khách-trừ; mà xét cho kỹ thì phần nhiều đều trường trong đường kinh-tê của xứ ta Khách-trừ chiếm đoạt nội thương trường mà thôi, còn nông-nghiệp thì là mối lợi riêng của quốc-dân ta, đến cuộc công nghệ tuy quốc-dân ta không hưởng được bao nhiêu, mà Khách-trừ cũng không chiếm đoạt được.

Đồng-bang ta không suy xét cho chín chắn nên tưởng như vậy thì sai lầm biết bao nhiêu. Những nhà kinh-tê-học bên Đại-Pháp ai dòm đến Nam-kỳ cũng biết rằng xử ta nhờ Đại-Pháp khai hóa mấy mươi năm nay, nên ngày nay đã trở nên một xứ thanh vượng hơn hết nơi miền Cực-Đông; song sự thanh-vượng ấy dân ta hưởng nhờ không bao nhiêu, vì cái công lợi

trong đường kinh-tê nước ta, dầu nông, dầu công, dầu thương, thầy đều về tay người nắm hết. Có lẽ khán-quan thầy trong, nghề nông từ người cấy cho đến kẻ gặt từ điển-chủ cho đến tá-canh thầy đều là dân An-nam, nay nghe chúng tôi luận rằng **dầu trong nông-nghiệp cái công lợi cũng về tay Khách-trừ**, thì sao cũng trái tai gai mắt. Đã biết lời chúng tôi tuôn đây nghe lạ tại một chut, sớm chúng tôi xin đồng-bang nghĩ rằng chẳng phải chúng tôi thấy Khách-trừ đến xử ta kinh-dinh sự nghiệp mà chúng tôi mạnh lòng ghen ghét, nên thù dật nhiều lời thái quá cho thỏa bụng hờn.

Chúng tôi nói đây là vì thầy trong đường kinh-tê quốc-dân ta bị cái tay lưới Trung-Hoa bao trùm chắc cứng, không thể cử động nổi, dầu nông, dầu công, dầu thương, chúng ta cũng tìm lợi cho Khách-trừ, ba triệu người dân ta đây chẳng khác nhau như cái đàn máy để cho Khách-trừ họ lợi dụng đó mà thôi.

Sự Khách-trừ họ chiếm đoạt lợi-quyền trong đường thương mại của nước ta thì bày lâu nay bỗng-báo đã có luận nhiều lần rất rõ ràng rồi. Chúng tôi tưởng đồng-bang ai cũng hiểu cái quốc-nạn ấy, nên chẳng muốn tái luận nơi đây nữa. Chúng tôi viết bài này chủ tâm muốn chỉ rõ cho đồng-bang thầy rằng cái họa Khách-trừ nơi xử ta chẳng những là trong đường thương mại mà thôi, mà dầu nông-nghiệp hay là công-nghệ

cải lợi-quyền của ta cũng đều bị họ nắm hết.

Sự đồng-bang suy nghiệm thử mà thấy Nam-kỳ này ruộng đất phì nhiêu, đủ bề sáng nghiệp, nên hết thầy nước dân đều nông nã trong nghề nông-phổ. Năm nào cũng như năm này, từ giã cho đến trẻ, từ đàng-ông chi những đàng-bà, thầy đều lăn vùi bưng làm, đây thì đàng-mưa, cây sấu cuộc bầm, mỗi năm làm ra hột lúa thiệt là nhiều, ngoài trừ số lúa để dành làm giống và để cho đàn ăn rồi, số còn dư để bán cho ngoại-quốc kể cũng một triệu tấn gạo. Nếu lấy giá lúa bình thường mà nói thì một tấn bán chừng 3\$80, tính ra một tấn là 63\$00. Mỗi năm dân ta bán cho ngoại-quốc được một triệu tấn thì chắc lấy số bạc được 63 triệu đồng. Mỗi nghe nói dân Nam-kỳ mỗi năm bán lúa gạo được 63 triệu đồng bạc thì ai cũng tưởng là đ'ăn ta thanh lợi biết bao nhiêu. Song nên xét cho kỹ thì trong số bạc bán lúa ấy dân ta không hưởng trọn được một mình. Khách-trừ họ không có công cấy cày mà dân ta phải chia cho họ hết một phần trong số ấy.

Theo lệ thường 100 kilos lúa xay ra rồi thì được chừng 75 kilos gạo. Vậy nếu mình bán được một triệu tấn gạo tức nhiên phải xay một triệu ba chục muôn tấn lúa. Vì lúa của chúng ta mà bán cho ngoại-quốc thì phải chở lên nhà máy xay ra gạo rồi mới bán. Sự mua lúa mà đem về nhà máy thì

về phần Khách-trú lãnh hết, còn hiện nay số nhà máy ở Cholon 10 cái thì 7 cái thuộc của Khách-trú. Đống bang ta có người có ghe sản thì chở lúa của mình lên Cholon mà bán thẳng cho nhà máy. Song số người chở lúa đi bán như vậy không bao nhiêu, phần nhiều đều mượn ghe chài của Khách-trú họ chở họ ăn mỗi tạ, như gạo thì là một các, xa thì là hai các, còn xa hơn nữa như ở Bắc-liệu, Rach-giá họ ăn đến ba bốn các một tạ. Số lúa xuất cảng đều là lúa ở miền hướng tây Nam-kỳ, nên tiền chở lấy bạc trung thì là 5 \$ 00 một tấn. Như điển chú nào không muốn chở, đem lúa bán cho máy chành ở các chợ thì họ mua mỗi tạ cũng sụt thấp hơn giá Cholon chừng ba các mà trừ tiền chở chuyên. Ấy vậy trong sự chở lúa thì Khách-trú họ đã chia của ta hết 5 triệu đồng bạc rồi.

Còn nhà máy họ lãnh xay lúa rồi chịu mỗi bán cho ngoại-quốc họ cũng tính tiền công, tiền lời về phần họ nữa. Nếu lấy số chốt mà nói thì họ bán mỗi tạ gạo họ lấy lời ít nữa là một đồng bạc, nhảm một tấn là 17 đồng. Mỗi năm họ bán một triệu tấn thì phần lời về họ hết 17 triệu đồng bạc, nhập với 5 triệu tiền công chở thì là 22 triệu. Số tiền bán lúa của ta được 63 triệu mà Khách-trú họ chia hết 22 triệu, có có phải họ ăn lời hơn một phần ba của nhà nông ta hay không. Mà trong số 41 triệu còn về phần chúng ta thì chúng ta còn phải đó ăn thịt, sắm vật dụng trong nhà, và mùa sấm thì là đều tiềm

của Khách-trú nữa. Té ra tiền của ta làm ra mà chung niên rồi đều về tay thiên hạ hết.

Đây là nói lúa gạo mà thôi, chứ các sản vật thuộc nông-phò của chúng ta làm ra không món nào mà chúng ta khỏi tay Khách-trú họ chuyên lợi. Nào thuốc, nào trà, nào đường, nào đậu, nông gia ta làm ra rồi thì cũng giao cho khách-thương họ bán. Đã biết mình có công làm ra thì bán sao cũng có lợi, mà họ là tay buôn bán lảo thành, lẽ nào họ thì công bán giá hơn không tính phần lời cho họ hay sao ?

Đống-bang coi lấy đó coi có phải trong nông-nghiệp dân ta cũng còn phải bị tay Khách-trú hay không? Chúng tôi lên hỏi bạn đống-bang vậy chờ ngày nào chúng ta mới hưởng trọn lợi quyền trong nước ?

Xin đề kỳ sau chúng tôi sẽ chỉ trong cuộc công-nghệ dân ta bị tay Khách-trú là thế nào.

N. C. M. Đ.

Điện tín Havas

Về vụ người đời Langsa bị giết tại Berlin, đại Tướng-soái Foch được lệnh Chánh-Phủ đại đỏi Đức-quốc phải đóng một triệu quan tiền phạt và 200 ngàn quan tiền trợ cấp cho vợ con tên đời ấy. Đức-quốc còn trả trở, chưa chịu phạt một tí đần quan và xin để tòa Vạn-quốc xử.

Hội bảo chương các tỉnh bên Đại-pháp có nhóm lại đại yến quan toàn quyền A. Sarraut. Ông A. Sarraut phân tố thế lực của các thuộc địa như là Đông-dương ta và luận phải khai hóa cho chóng đặng phục hưng kinh tế mẫu quốc lại. Những

nà bính bút nghe lời diễn thuyết rồi ai cũng đồng ý rằng việc ấy phải lo cho các. Hàng trừ thuế đản ở Bourget bị nhè chày: 3 người lính bị chết, 8 người bị thương, còn nhà trừ phi thuyền ở kế bên đó đều bị hư hao hết.

Thế-giới tân văn

Gạo ở Xiêm-la cần xuất cảng

Hôm 12 Juin 1919, đờc Hoàng-đế xiêm ra chỉ định cần xuất cảng lúa gạo kể từ 12 Juillet 1919.

Thế lẽ cần xuất đương thì thuận y như điều thứ 30 trong tờ hoà-vớc của Đại-pháp với Xiêm-la ngày 15 Aot 1856.

..

Cuộc tẩy chay ở Hương-cảng (Hongkong)

Theo lời của Sứ-thần Nhựt - bản ở Hương-cảng thì cuộc tẩy chay của dân Trung-quốc chẳng hạn cuộc kinh-tế của Nhựt cho lắm. Như rượu về bán chày như thường, còn cá mắm thì số hết 30 phần. Quan Sứ-thần nói những vật thực của Nhựt-bản thì ở bên Tàu rất nhiều lắm, chứ là các nhà hàng. Còn thương gia Trung-quốc lên bờ hàng họ Nhựt đem về trả rồi đỏi nhân mà bán cho đẽ. Hợp-quet Nhựt-bản khỏi bị tẩy chay vì hợp-quet bán bên Tàu thì lết 96 phần là hợp-quet Nhựt, còn đản quốc lại ưa hợp-quet Nhựt hơn là hợp-quet hiện khác.

Nói tóm, thì cuộc mua bán si của Nhựt khỏi bị hại, còn việc bán lẻ thì bị cuộc tẩy chay làm hại hoại quá lẽ.

..

HÀ-CHÂU

Khi đản Trung-quốc khởi đản tẩy chay hàng hóa Nhựt-bản thì đất Hà-châu gặp nhiều trận rối loạn rất dữ. Dân Trung-quốc sợ phá chng các tiệm Nhựt, nên có sanh việc đờ mầu; số Nhựt-bản bị thương tích ngoài trăm người.

Ở Penang, cuộc tẩy chay gây ra đản y rất ghớm ghệit, tuy có chiến thuyền Anh-lẽ « Sydney » tới ở cầm y một đản

chờ ai cũng sợ có rối loạn dữ tợn nữa.

Ở Hà-châu, nhờ Chánh-phủ Anh-lẽ cũng coi hết hết hơn kéo xe giã và dọn chày ghe làm rồi loan đem giã, nên máy yên đờ, mấy tiệm Nhựt mở cửa hàng bán lại.

Huê-kỳ với Nhựt-bản xit mich

Đây giao thiệp của hai nước coi đường như thảng quá, sợ có ngày phải đứt.

Trong lúc này, giết Âu-châu mới tan, tờ hoà-vớc mới ký, mà Chánh-phủ Nhựt lo đống chiến thuyền thêm, ấy là một điểm cho hoàn cảnh càng thêm cực-đông chng đng bình yên của đái. Chương trình đống chiến thuyền trong bốn năm nữa sẽ thì thổ hoàn toàn, thì năm 1923 có lẽ phải gặp cơn khời lửa. Huê-kỳ nghi cho Nhựt-bản âm mưu với đản Mexique đặng chống chỏi với Huê-kỳ, còn đản Cao-ly bị ngoại-quốc ruối đục phải loạn với Nhựt-bản, như thế thì Nhựt phải lo đản đó cho sáng sảng mới đặng.

Nhựt-bản chơi lễ Hoà-bình này chng có chi trọng thể. A-lo-mán bị thất trận giết này vì chng khác nào như Nhựt-bản bị trời trát; Nhựt-bản xưa nay đẽ y đặng làm tờ giao-kết với A-lo-mán, hầu làm cho các nước nghẹn kien sợ. Nay A-lo-mán bị thất trận thì Nhựt hết trọng cậy tài lực của Đức-quốc đặng.

Khi ký tờ đình chiến, Nhựt-bản đỏi chính sách giao-thiệp với các nước cũ, Nhựt có tình phỏng bị các đản duy trừ đản Đức-quốc giải giúp qui bang Liêng-hiệp thì Nhựt không lẽ không thấy, nên từ đây là ngày Liêng-hiệp toàn thng rồi thì Nhựt thì thế chánh sách khác thường, và không có cách thế chi cả.

Phi-công Langsa bay cao 9.000 thước

Xưa nay có một người Phi-công Áo-quốc thì bay lên cao hơn hết trên hoàn cầu.

Nay có quan Hai Phi-công Langsa tên Casale bay lại cao hơn nữa, tới 9 ngàn

333 thước, còn Phi-công Áo-quốc bay lên có 8 ngàn 880 thước mà thôi.

Quan hai Casale này khi giã có bốn ha ruộng đng 19 cái máy bay của A-lo-mán.

TRUNG-QUỐC

Thuộc nhập cảng

Các xứ trong địa cầu có Huê-kỳ thì bán thu nhập về Trung-quốc nhiều hơn hết. Mỗi năm bán có 8 ngàn triệu đĩu. Từ năm 1915 tới nay mỗi thương ấy lại mở ra rộng lớn nữa.

Năm 1915 bán thuộc về thu có 3 triệu bạc rồi qua năm 1918 số bạc ấy tăng tới 16 triệu.

Đống-bang thấy cuộc thương cổ của các xứ như thế, vậy chng nay đống-bang có nao núng chút nào chng đặng lo kinh thương khai cổ xứ ta cho kịp thời.)

Xuất cảng gạo

Hội kiểm sát gạo xuất đương nhóm hôm ngày 25 Juillet, có quan quyền Nguyễn-soái Nam-kỳ làm chủ hội, đng định số gạo xuất cảng trong tháng Aot tới này.

Mấy ông họyrien bán ngh với nhau rồi định số cho xuất cảng trong tháng Aot tới này.

Qua tháng Septembre, có lẽ cần tuyệt không cho chở gạo lưara neoai quốc nữa, đuy có một mình Mâu-quốc đợc phép mua mà thôi.

Mùa màng năm nay thất bực chẳng những là ở Đông-dương mà thôi, mà các xứ có lúa nhiều như Siam, (xiêm) Birmanie (miên-đơn) cũng bị thất vậy. Bởi thế nên lúa năm nay giá tăng lên hoài, những nông gia ta bị thất mùa mà nhờ lúa đát giá nên không lẽ là chi cả. Hiện nay lúa của nông gia bán cũng gần hết, số còn lại là số lúa đẽ xây dựng và bán lẽ cho xóm cho làng cùng mà thôi; lúa gạo bây giờ thì về tay tao kiện nhà máy bết; Chánh-phủ sợ số lượng xuất cảng

gạo xuống 25 ngàn tấn thật là một đêu may mắn cho đản Nam-kỳ. Chánh-phủ tận tâm lo lẩn cho đản bảo hộ thì tá bao giã quân nư nước ấy. Song trong lúc này gạo lưara giá quá lẽ, nhà nghèo không thể ăn gạo đĩ ăn mỗi ngày, phải dùng gạo sủ mà đẽ bữa. Năm 1911-1912 là năm đại hạn, song khi ấy lúa chng có cao thì quá như năm nay vậy. Phần triệu nhân của Chánh-phủ giữa buổi này thì là trái trở, khó thì thổ cho trọn vẹn, khó ở chợ vừa lòng nhân dân và thương giã đợc. Ai cũng có quyền lợi riêng nên trái gan bảo chĩa cho đản cũng, đuy có đống-dân không biết quyền lợi là chi, mà đũ cho biết cũng về thế bảo chĩa. Xưa nay ta thì trời trời, mỗi ngày lo cho có cơm no bữa, mặt tình ai tranh lợi đoạt quyền.

Trong buổi trọng hệ này ta mới rõ lòng chánh trực của Chánh-phủ thuộc-địa, chẳng kể lời biện bác kích liệt của kẻ có lợi có quyền, miễn lo thì thổ trách nhiệm cho hiệp với tôn chỉ khai hóa thuộc địa của Đại-Pháp mà thôi. Thiệt đản Nam-kỳ rất may mắn!

S. M.

Lúa gạo

Trong 45 ngày rồi, từ ngày 5 cho đến ngày 30 Juillet 1919, thì giá lúa cũng còn nhấy lên luôn; mà mấy bữa sau đây có mỗi sụt xuống chát đĩn.

Giá định phỏng từ tháng Juillet:

	Vinh-long và Gòcong trộn lộn	Vinh-long và Gòcong trộn lộn
Lúa chơ tới nhà máy Chay-lơn mỗi tạ 68 kilog	Gạo trắng n° 2 mỗi tạ. Tám trắng n° 2 mỗi tạ. Cẩm mỗi tạ.	8 \$ 00 5 80 1 35
	từ 5 \$ 20 tới 5 \$ 30	

Cảnh tượng mùa màng

BIENHOA

Lúa sớm đương cấy; có nhiều tổng đã cấy rồi.

Nhơn vì hạn trong thượng tuần tháng Juillet tới nay. lúa sớm cấy rồi và mà lúa mùa bị khô, làm trông hai tuần nay người ta nhai ngưng sự cấy.

Mấy chỗ ruộng gò lúa sớm cấy rồi đây bị khô cháy. Nền trời còn nắng luôn trong chừng 10 ngày nữa thì ruộng chắc thối.

BARIA

Lúa sớm cấy rồi, coi mỗi lên khá tốt. Lũe này nhà nông đương nóng nã lo qua lúa mùa, vì trời có mưa thường nên mùa tới này có chế ruộng cấy được.

CHAUDOC

Độ rầy có mưa được mây đăm; mùa màng có khi khá được.

BACLIEU

Từ ngày 1er đến 15 Juillet trời mưa xối xet, mà nóng hư nhiều, không có đủ nước nên ruộng cấy không được, phải ngưng lại mà chờ mưa, nhất là ruộng miệt tổng Thaun-bưng.

Còn miệt Camau thì đương lo phát cỏ và lo cấy.

Coi mỗi thì-tiệc không chừng, cho nên nhà nông lấy làm lo sợ cho mùa tới làm-MYTHO

Từ hôm 1er đến 15 Juillet vì trời không mưa nên mùa màng hư nhiều. Trong mấy tổng Lợi-thuận, Thaun-phong và Thuận-trị, đương lo dọn đất đặng cấy lúa sớm.

Còn mấy tổng khác thì ruộng còn khô quá, nên chưa dọn được.

Nhà nông đang lo thiếu giống lúa trong mùa và lúa mùa làm.

SOCTRANG

Nhỏ có mưa thường hơn nửa tháng nay cho nên đã có mưa mọc coi mỗi khá tốt.

Có nhiều tổng đã cấy sớm. Một trong 15 ngày rồi đây lúa bán ra được 8407 tấn.

TRAVINH

Vì trời hết mưa từ hôm 4 Juillet tới nay, cho nên những nhà nông thấy đây lo sợ, có nhiều chỗ phải ngưng sự cấy lúa, vì ruộng không có nước.

Nơi miệt Bắc-trang và Ô-lân, bị nắng già quá, đến đôi đất ruộng phải nứt nẻ hết. Mà ruộng tuy tốt, mà nếu nắng thối hoải ắt là phải hỏng.

Lời tỏ cùng Hội-đồng

THÀNH-PHỐ

Trong lúc tháng Mars rồi đây, tôi đã mấy phen trình tỏ và ước xin cùng các quan Hội-đồng Thành-phố Saigon, nhân chức cách nào mà lập thêm ra một tập lính tuần sông đặng mà trừ bớt những hội xam nơi miệt sông Cửu-ông-lân. Bởi đến nay chưa thấy các Ngài để ý tới mà cứu những dân lương thiện cho khỏi bị quân oan-ác nó khuấy rối hằng ngày; mà dân thì vẫn ch, kêu sao cho thấu tới quan trên, chỉ nhờ có các Ngài là người thay mặt cho dân, xin hãy vì dân, chớ có lường cách nào mà bảo toàn cho dân được

ýên đủ mà sanh nhai, thì cái ơn trong đức dày của các Ngài sánh tày non biển.

Bởi chỗ ở đây gần có sông Cửu-ông-Lân; mỗi đêm tới thường nghe những ghe thương hồ, chèo thì nó mất tiếng bạc, chèo thì nó mất quần áo với chén. Có nhiều khi nó qua ghe người ta mà lấy đồ; rồi động, bị chúng ta lên, nó thốt qua ruộng bơi đi ngơ ngờ mà không ai làm chi nó được; chớ chỉ mà có một tập lính tuần sông, thì chúng nó thoát đầu cho khỏi, và chúng nó cũng chẳng có lý nào mà còn dám làm lộng quá như vậy.

Xin các Ngài nghĩ rằng việc này thiệt chẳng quan ngại gì đến tôi; có bởi nhiều thì chẳng thiệt hại chi đến tôi; mà bắt hết bởi thì cũng chẳng lợi ích chi cho tôi chút nào cả. Nhưng tôi thường hay nhắc nhở và kêu nài đây là vì đức công-ích đó mà thôi. Nếu các Ngài vì dân mà lo đầu thương tiện, bản nghĩ thế nào mà xin cho có một tập lính tuần sông, thì chẳng những là may mắn cho tôi, mà cũng may mắn cho những ghe thương hồ tới lui mua bán nơi bến sông Cửu-ông-lân. Ngừa nhờ các Ngài lưu ý.

Câu-ông-Lân, Nguyễn-thế-Ngo.

THUỐC ĐIỀU

HIỆU

CÀ-LÔP

(TRÁI ĐÀT)

Mùi nó thơm

tho diệu dàng

chẳng có thứ

nào bì kịp.

Có một mình hàng DENIS FRÈRES

có trữ mà thôi

Quyền báo-cử Hội-đồng

Tôi nghị luận với Thừa-sai về cái vấn đề tuyển cử Hội-đồng vừa rồi, tôi lại trộm nghe có người thấy các nhà soạn báo xin với Chánh-phủ rộng quyền báo-cử cho các bực dân trong nước, thì không vừa ý, nên trong lúc đàm luận có nói rằng: «Càng hiểu mấy nhà soạn-báo lấy ý nào mà lại kêu nài xin Chánh-phủ rộng quyền báo-cử cho dân? Và trong mỗi làng đến khi tuyển-cử hương-chức thì quan Chủ-tỉnh ra trừ dạy làng phải lựa người có học văn hoá, mà cứ làm hương-chức thì...»

Ấy vậy hương-chức hội-tế là người đương đương thay mặt cho dân đặng đi bổ thêm cử hội-đồng rồi; cần gì mà phải cho hội-thầy quốc-dân được quyền báo-cử? Tôi cảm bực mà nghị luận cái vấn đề thuộc về quyền báo-cử thì tôi chỉ tâm công ịch mà thôi; mà luận công ịch thì phải nương theo sự lợi ích chung của phần đông. Nay có người tỏ ý muốn hết thảy các bực dân trong xã-hội Việt-Nam phải vui lòng để cho hương-chức hội-tế thay mặt đặng đi bổ thêm tuyển cử hội-đồng như thế, theo ý tôi thì lợi ấy rất rất công ịch, vậy nên tôi không thể lẩn tránh và dằn lòng giao mạn với của hạ triện rười đòng-bang trong Nam-kỳ này cho vài mớ lợi hương-chức.

Bọn soạn-báo chúng tôi thừa lúc này là lúc Chánh-phủ Đại-pháp toàn thắng rất vinh diệu, rồi thường lòng trông nghĩa của dân Việt-Nam, đương lo gia cao trình độ cho dân ta, quyết chí khai-quan lý tài cho nước ta; nên chúng tôi không hiềm trí siêng tài sự công-ên nghị luận những đũa lợi dân-ích quốc. Chúng tôi vẫn biết hiện nay thế lực của báo giới quốc-âm chưa được mạnh, nên chúng phải có chúng tôi xin Chánh-phủ mới làm, có chúng tôi luận Chánh-phủ mới sửa. Nhưng vậy mà chúng tôi không vì cái thế lực yếu ớt ấy mà ngã lòng; chúng tôi tuy có van mà quyết không kêu nài, bởi vì chúng tôi nghĩ rằng nay Chánh-phủ muốn gia cao trình-độ, mở rộng trí thức cho dân ta mà không biết thì thò

thế nào cho dân ta đẹp ý. Nếu Chánh-phủ hiểu ý kiến của bực trí thức trong nước ta mà làm thế nào ta không vừa bụng, bởi vì trong bực trí-thức ấy một phần thì là quan-trưởng ăn lương của Chánh-phủ, một phần tuy không lương bổng mà đã có nhờ Chánh-phủ mới được cao sang, còn một phần xưa nay thường xung là người đại-tiểu của dân, mà coi lại không phải là người chủ dân hiệp nhau mà báo-cử

Và tôi lại nghĩ đến luận trong nước. Tuy trong nước ta mỗi đư luận chưa phát minh, song tôi báo-cử là trường để cho dân đứng mà nghị luận những đũa công ịch. Chúng tôi là người bình đẳng trong toà-báo, chúng tôi chưa giếm gọi thay mặt cho dân mà nghị luận, nhưng vậy mà chúng tôi nghị luận thì chỉ nương ý phần đông trong quốc-dân, chúng tôi không mong làm như vậy đặng hoặc may Chánh-Phủ ghé mắt trông vào bất tiện của chú g tôi thì rõ thấy ý của quốc-dân ham muốn.

Mấy tháng nay chúng tôi nghị luận cái vấn đề thuộc về cuộc tuyển cử hội-đồng, thì chúng tôi quyết xin Chánh-Phủ rộng lòng cho các bực dân trong nước đều được quyền báo-cử. Chúng tôi xin như vậy chẳng phải chúng tôi ghen ghét chi bực hương-chức. Bởi vì buổi này là buổi nước ta đương xây dựng văn-hóa, đương lo mở mang văn-chức; sanh triện rười đòng-bang trong Nam-kỳ này cho vài mớ lợi hương-chức.

Chúng tôi thấy thế lực của báo giới quốc-âm chưa được mạnh, nên chúng phải có chúng tôi xin Chánh-phủ mới làm, có chúng tôi luận Chánh-phủ mới sửa. Nhưng vậy mà chúng tôi không vì cái thế lực yếu ớt ấy mà ngã lòng; chúng tôi tuy có van mà quyết không kêu nài, bởi vì chúng tôi nghĩ rằng nay Chánh-phủ muốn gia cao trình-độ, mở rộng trí thức cho dân ta mà không biết thì thò

hóa nước nhà là một vấn-đề cương hệ với sự mở mang của xã-hội ta, cương hệ với cuộc tương lai của nước nhà ta, vì vậy nên phải soạn-báo mới quyết xin cho mỗi bực dân đều được quyền báo-cử, đặng người đứng cử thiệt là người thay mặt cho dân, đến khi hội nghị nói đặng lời, nên làm, không xứng chức, dân, được phép tranh cử.

Cái ý kiến của người soạn-báo như thế nghĩ rằng mới, mà chẳng lạ chi đó. Những nhà tân học ai cũng chán bết rằng nhờ cuộc chiến tranh lịch-lệnh nói Âu-châu mà cái chủ nghĩa dân-chính (principe démocratique) càng thêm chói rạng trong toà-báo, chúng tôi chưa giếm gọi thay mặt cho dân mà nghị luận, nhưng vậy mà chúng tôi nghị luận thì chỉ nương ý phần đông trong quốc-dân, chúng tôi không mong làm như vậy đặng hoặc may Chánh-Phủ ghé mắt trông vào bất tiện của chú g tôi thì rõ thấy ý của quốc-dân ham muốn.

Mấy tháng nay chúng tôi nghị luận cái vấn đề thuộc về cuộc tuyển cử hội-đồng, thì chúng tôi quyết xin Chánh-Phủ rộng lòng cho các bực dân trong nước đều được quyền báo-cử. Chúng tôi xin như vậy chẳng phải chúng tôi ghen ghét chi bực hương-chức. Bởi vì buổi này là buổi nước ta đương xây dựng văn-hóa, đương lo mở mang văn-chức; sanh triện rười đòng-bang trong Nam-kỳ này cho vài mớ lợi hương-chức.

Chúng tôi thấy thế lực của báo giới quốc-âm chưa được mạnh, nên chúng phải có chúng tôi xin Chánh-phủ mới làm, có chúng tôi luận Chánh-phủ mới sửa. Nhưng vậy mà chúng tôi không vì cái thế lực yếu ớt ấy mà ngã lòng; chúng tôi tuy có van mà quyết không kêu nài, bởi vì chúng tôi nghĩ rằng nay Chánh-phủ muốn gia cao trình-độ, mở rộng trí thức cho dân ta mà không biết thì thò

ra, đều nào dân ghét thì nhà soạn-báo ghét. Dân trong hoàn-cầu thấy đến yếu dân chánh chủ-nghĩa, chẳng lý nào dân ta lại không yêu. Mà lẽ dân ta yêu, thì nhà soạn-báo phải yêu. Vậy nay người nào luận trái với cái chủ-nghĩa dân-chánh, là chỗ dân yêu, thì nhà soạn-báo phải vì dân ra mà tranh luận.

Lời nói: *hương-chức là bực tài cao táng lồi hơn các sắc dân* đen trong làng, thì chẳng phải là lời nói sai, bởi vì nếu lấy phần đông mà luận thì thiệt trong các làng những người ra làm hương-chức đều là người giàu có hơn hết và có học văn nhiều hơn dân đen. Theo phương diện đó thì nhà soạn-báo chẳng hề cãi lầy. Nay tôi cảm bực mà tranh luận đây là chỉ muốn đánh đổ cái ý-kiến phân nghịch với dân-quyền chủ-nghĩa đó mà thôi. Vì sao mà tôi giám định cho cái ý-kiến của người phân-đối với nhà soạn-báo là cái ý-kiến phân nghịch với dân-quyền? Tôi xin luận lại nội của người phân-đối lại. Lời nói ấy như vậy: *«Hương-chức hội-tề là người xứng đáng thay mặt cho dân đi bổ thêm tuyền cử Hội-đồng rồi, cần gì mà phải cho dân nào đi bổ thêm nữa? Xin đồng-bang xét cho kỹ mấy lời ấy có có phải người lập luận như vậy là có ý muốn giao trọn cho bực hương-chức cầm cái mạn-vận nước ta, cầm cái quyền lợi của dân ta hay không? Mà hương-chức là bực giàu có, quyền cao thế mạnh, ăn trên ngồi trước trong làng, theo đời này như cách cai trị của Chính-Phủ Đại-Nháp Cộng-Hòa nên trong Nam-kỳ không còn qui-tộc nữa, thì hương-chức đối với dân đen, ấy cũng như phe qui-tộc trong làng. Bồi này quốc dân ta đương hăm-lơ vậy vùng tấn bộ, nếu hương-chức, tuy cho là bực qui-tộc, mà thiệt có lòng mến nước thương dân, thiệt đủ tài khai-hướng dân đen, thiệt có sức bình vực giống nòi thì quốc-dân ta cũng nên giao cái mạn vận tương lai của quốc-dân ta cho hương-chức điều đình. Ngặt hương-chức ta đều có lòng đi nữa mà còn kềm tài thiếu sức làm; nếu muốn cho hương-chức được toàn quyền mà tuyền cử Hội-đồng, nghĩa là bổ thêm chọn người làm đại-biêu cho quốc-dân mà bình vực quyền lợi đáng*

rộng bề san nhai cho đồng-bang, sắp đặt luật pháp định cái lượng trí thức cho xã-hội, như vậy bất-hương-chức lo có kham cái chức trách cao trọng ấy hay không. Lại còn trong các làng, số hương-chức hội-tề có 11 người mà thôi; vậy những người có thể hào vật lực, học-văn rộng rãi, tánh nết ôn hòa, chẳng phải hết thấy đều được vào ban hội-tề, mà cũng chẳng phải được làm hương-chức hoài hoài. Trong lúc tuyền cử như cũ hội-đồng địa hạt thì có 14 người hương-chức hội-tề được đi bổ thêm, còn như cũ hội-đồng quận-hạt thì 41 người ấy chọn có một người đi bổ thêm mà thôi, dường ấy thì hương-chức cựu và những người đi làng tâm-làng sẵn sàng làm hương-chức mà chưa làm, hoặc muốn làm mà mả thành ngộ trắc trở làm không được, những người ấy có vui lòng mà để cho hương-chức đương-niên hành sự riêng được bảo cử hay không.

Nói trên đây là nói về hương-chức tân đối với hương-chức cựu và đối với những người có đủ hàng tâm-hàng sẵn trong làng cũng như hương-chức, mà đã thấy rõ chỗ bất công rồi. Nếu nói về hương-chức Thừa-sai đối với quốc-dân lại còn thấy chỗ bất công nhiều hơn nữa.

Khi Chánh-Phủ Đại-Pháp mới đến bảo hộ xứ ta, lòng dân chưa được qui phục, nên Chánh-Phủ sắp đặt cách cai trị trong làng theo như buổi cựu trào. Lúc ấy muốn sắp hương-chức để thay mặt cho dân trong làng mà ứng đối với các quan Châu-tỉnh. Như nhà-nước của đương số dân làm xấu bao nhiêu thì gọi trật cho hương-chức và định ngày định chỗ cho hương-chức biết mà nạp. Hương-chức được toàn quyền lựa dân nào làm xấu thì nộp, miễn cấp cho đủ số thì thôi. Trong sự điều-linh cũng vậy, nhà-nước định cấp mấy tiền liách thì hương-chức lựa ai tùy ý, miễn điền đủ số định thì thôi. Còn trong sự thu thuế thì các sắc hộ cũng về phân hương-chức làm. Hết trong làng xảy ra sự rối loạn cũng làm việc chi trái phép nước thì nhà-nước phạt và hết cả làng, rồi hương-chức cũng đi chia nhau mà đóng tiền phạt. Theo ấy dân ta trình độ rất thấp thì không

thông hiểu phép nước, nên mới hiệp nhau mà chọn người nào có học-văn định thay mặt mà ứng đối với quan viên. Ấy vậy hương-chức thiệt là người biểu của dân mà lại đi quyền mà cai trị trong làng nữa.

Từ khi Chánh-Phủ lập lời nghị ngày 27 Aout 1904 mà định sự cấp bằng và định quyền hành của ban hội-tề đến nay, thì hương-chức thành ra người thay mặt của nhà-nước mà lo việc tuần-phòng và thu thuế, chứ không phải là người thay mặt cho dân nữa. Bởi vì dân không được quyền chọn hương-chức như khi trước. Trong làng hề khuyết chức nào thì nhấc mảy chức dưới lên lên, rồi rồi lại còn thiếu chức chốt thì lựa trong hương-chức cựu người nào đứng kế chức chốt đem về mà thế. Còn muốn về làm hương-hào thì trước phải có làm hương-chức từ vị như phó-thôn, es-tu-tuan rồi mới được. Lại quyền chọn hương-chức thì về phần hội-tề chứ các sắc dân không được dự-đến, mà hội-tề chọn rồi lại còn phải có quan chủ-tỉnh phê bằng mới được.

Nói tóm một đầu, hương-chức buổi này là người của hội-tề chọn rồi ban quan chủ-tỉnh cấp bằng đăng giúp với nhà-nước mà lo thu thuế và tuần-phòng. Dân chẳng hề được dự trong cuộc cử ấy mà nói hương-chức là người thay mặt cho dân thì ực lòng dân làm. Nếu muốn sắp hương-chức để thay mặt cho dân thì phải để cho dân tuyền cử hương-chức. Hết dân cử ai làm chức chi thì làm chức ấy, quan Chủ-tỉnh đừng bắt hề, dường ấy dân không thông, không biết chọn người cho xứng đáng thì dân chịu. Chớ dân không được dự vào sự cử hương-chức, mà ép dân phải nhận hương-chức là người thay mặt cho mình, thế thì đều bực miệng nhà soạn báo cũng không lẽ nịnh được, đâu cần cho đến mảy dòi, tôi cũng xin thế cái hoài không dứt.

Q.D.D.B.

GIẤY HIỆU LE NIL LA GIẤY TINH-ANH THƯỢNG HẠNG

Lục châu thông tin

ĂN CƯỚP QUÁ!

Xưa nay xứ Nam-kỳ ta chưa thấy lúc nào mà ăn cướp dữ tợn như lúc này, đánh trên bờ hết sức rồi đánh tới dưới sông; chẳng khác nào như ở đời Tu-đức Thiệu-trị. Ăn cướp thì linh tuấn phong như không có, như thế các nhà giàu ở trong ruộng trong vườn có bao giờ dám yên ổn, nay lo mai sự chẳng biết của mình làm để mồ hôi mà ngày nào lại về tay quân gian ác.

Chánh-phủ lãnh phần trách nhiệm bảo hộ nhân dân cho yên ổn định làm ăn, vậy xin Chánh-phủ hãy lo liệu tổ chức số tuần-phòng thế nào đáng để trừ lũ ăn cướp; nếu phủ sự bình yên của dân cho trôi thì Nam-kỳ lấy làm khôn khố, nội thương phải bại hoại hết.

Chuyện ăn cướp ghê ghai thuật dưới đây chỉ rõ đường ranh quân ăn cướp chẳng kien nề pháp luật chi cả:

Có một chiếc chài lớn, cỡ ngoài hai ngàn ta lủa ở Sadeo về Cholon. Đi tới vàm kinh Chylak lối 4 giờ chiều, xảy trong bực sông Cửu-long-gian có hai chiếc ghê chở chừng ba mươi mấy người chèo chỉ ngáy ra chiếc chài. Có ba người cầm súng bắn dọa biểu thì công ngừng chài lại. Bởi lúc ban ngày nên tài công ngờ là sông già, không tuồn lính lu ăn cướp; kể đó, chài lái ở trong mũi chày ra nói lớn rằng: *chẳng không sợ người da, vạ dừ lời súng nổ, chài lái bị đạn té nhào xuống sạp, chừng ấy mới rõ lũ ăn cướp dữ tợn có súng hàng hời.*

Hai ghê ăn cướp liền cặp chiếc chài, rồi lủ ấy nhẩy qua bắt nạo tài-công mà chài lái bị thương nào bực bề nhốt ra dưới khoang ghê đẩy miệng lại. Xong rồi, lủ ăn cướp mới sang lùa qua ghê lối 600 bao rồi chèo thủng về bực. Một chấp lu ăn cướp trở lại cặp chài nửa đặng sang thêm 200 bao lùa cho tất, rồi bỏ chài đi theo sông nước. Còn tài-công và bạn rặng hết sức mới phá khoan sụp lên đặng đem chài lại đôn gán đó làm tờ có xong rồi chèo thủng về Mytho đăm đơm cho quan Biện-ly.

Chú lái bị thương là người Khách-trú ở đường bình tại nhà thương Mỹ-tho. Trong lúc này linh tuấn phong sông rạch chắt là cực khổ lắm. Về địa phận Nam-kỳ thì lớn, đi tập nả, lủ ăn cướp dữ tợn nổi trên đây chẳng phải là việc dễ gì. Song số Cảnh-sát có nhiều người bắt kẻ gian rất có danh rồi lại đày quân ăn cướp này không thì vào khám.

Nghĩ phận gánh đời rồi tự ái

Có tên Lê-văn-Trương 88 tuổi ở đất Vũng-tàu, nhà làm thuê làm vườn, đau bình thông mấy tháng chầy, chạy thuốc chạy thầy tiền bạc đã hết mà bình hay ăn cho nổi. Phần thân nhơn không có hay là có mà không ai nhìn trong buổi lặn dần lao đao, phần đau ốm bình việc gầy mòn, tình sức chịu đời không nổi. Tên Lê-v-Trương sống ở đời làm lúc gian nan mà chẳng có ngày hưởng đặng chút vui sướng, như thế thì chết cho có còn yên phận hơn là chịu sống mà thấy thân hạ xe ngựa, xe hơi, rắn rết rồ rồ, còn mình thì đau chằng thuốc uống, năm mẩu thuốc cũng chẳng lành; sánh hai cặp thương rất nên buồn bả.

Vậy nên tên Lê-v-Trương bèn lấy dây liếc có treo trên ruộng nhà mà chết ra nói lớn rằng: *chẳng không sợ người da, vạ dừ lời súng nổ, chài lái bị đạn té nhào xuống sạp, chừng ấy mới rõ lũ ăn cướp dữ tợn có súng hàng hời.*

Giá lúa giá bạc

Lúa mỗi tạ 68 kilos chở tới nhà máy nay lên giá từ 5\$15 tới 5\$25

Kho nhà nước	.....	6 1/45
Hàng Đông-Đương	.....	6 40
Hongkong-Shanghai	.....	6 60
Chartered Bank	.....	6 60
Banque Industrielle de Chine	.....	6 55

Hàng-hóa xuất đơng

Hàng-hóa Nam-kỳ xuất-đương từ ngày 8 Juillet đến 19 Juillet kể ra sau đây:

Ngày 8 Juillet 1919. — Tàu Ang-lê chở qua Hảng-cảng: 4.670 ki-lô cá-mặn, 45.782 ki-lô cá-khò, 2.468 ki-lô mỡ cá, 18.158 ki-lô tôm khô, 4.400 ki-lô đầu tôm, 6.000 ki-lô da heo, 1.590 ki-lô da cá, 20 ki-lô sừng nai, 714 ki-lô lông gà, 4.000 ki-lô măng-cụt, 150 ki-lô quế, 172 ki-lô da trắng, 150 yếm rùa. 533 tấn gạo trắng, 793 tấn gạo lức, 507 tấn cám.

Ngày 10 juillet 1919. — Tàu Ang-lê chở qua Hảng-cảng: 16.700 ki-lô đầu, 608 tấn gạo trắng, 254 tấn tấm, 401 tấn cám.

Tàu Huê-kỳ chở qua Cebu 910 tấn gạo trắng.

Ngày 11 Juillet 1919. — Tàu Nô-rai (Norvegien) chở qua Hảng-cảng: 124.299 ki-lô cá-khò, 3.300 ki-lô tôm khô, 27.879 ki-lô quế, 2.750 ki-lô cường-loan, 34.660 ki-lô cây đã giã-t, 606 tấn gạo trắng, 202 tấn tấm.

Tàu Huê-kỳ chở qua Hảng-cảng: 22.290 ki-lô cá-khò, 5.800 ki-lô tôm khô, 10.800 ki-lô hương-thủ, 17.400 ki-lô thùng cây, 1.800 ki-lô miễn-chai, 15.328 ki-lô mây sợi, 10.600 ki-lô và không, 1.036 tấn gạo trắng, 655 tấn tấm, 231 tấn cám.

Ngày 12 Juillet 1919. — Tàu Huê-kỳ chở qua Mat-xây (marseille): 137.000 ki-lô cây đã giã-t. — Chở qua Ang-lê: 345.000 ki-lô cây đã giã-t. — Chở qua Hả-châu: 19.000 ki-lô vàng giá-t.

Ngày 13 Juillet 1919. — Tàu Ang-lê chở qua Hảng-cảng: 582 tấn gạo trắng, 708 tấn tấm, 713 tấn cám.

Tàu Ang-lê chở qua Sydney: 373 tấn gạo trắng, 643 tấn gạo lức.

Tàu Langsa chở qua Colombo: 20 bao gạo trắng. — Chở qua Djibouti: 300 bao gạo trắng, 834 bao tiêu bột, 1.500 bao gạo trắng, 4.137 thùng cao-sa, 2.654 thùng trà Trung-kỳ, 43 bao tiêu số 8, thùng thịt muối. — Chở qua Mat-Xây (Marseille) 609 tấn gạo trắng.

Tàu Langsa chở ra Cáo-nôn: 20 thùng rượu ca-ve, 8 thùng rượu sô-da, 2 thùng nước đá, 19 thùng đồ hộp và một thùng bạc 10 ngàn đồng. — Chở qua Hạ-châu: 272 cái thùng không, 304 bộ chiếu lát, 302 thùng ve chai, 1 thùng rượu, 1 bộ chiếu mây, 20.287 ki-lô cá-mặn, 279 tạ cá-khô, 20 phùng đệm bướm.

Tàu Langsa chở qua Mặt-xây 10.000 tấn vàng láng-lãng. — Chở qua Thượng-hải 400 tấn gạo trắng. — Chở qua Hải-sâm-oi: các thứ rượu Tây và đồ hộp cộng hết là 3.323 thùng.

Ngày 17 juillet 1919. — Tàu Bát-tu-gê (Portuais) chở qua Hương-cảng: 93.820 ki-lô cá-khô, 11.220 tôm-khô, 313 tấn gạo trắng, 258 tấn tằm, 345 tấn cá.

Tàu Langsa chở qua Bung-cốt (Xiêm) 320 ki-lô rượu nho, 6.680 ki-lô ve chai. Tàu Hải-an chở qua Tàu: 70.000 ki-lô cây-đa giá-ti.

Ngày 18 juillet 1919. — Tàu Langsa chở qua Hạ-châu: 31.450 ki-lô cá khô, 7.448 ki-lô trứng vịt muối, 2.000 ki-lô trái Mãng-cát, 9.300 ki-lô cánh-kiên, 378 tấn cá.

Ngày 19 juillet 1919. — Tàu Langsa chở qua Hương-cảng 85 thùng đường, 1.182 tấn gạo trắng. — Chở qua Thượng-hải: các thứ rượu Tây và đồ hộp cộng hết là 388 thùng.

Tàu Ang-lê chở qua Hương-cảng: 1.220 ki-lô cá-mặn, 221.566 ki-lô cá-khô, 21.532 ki-lô mỡ cá, 6.370 ki-lô tôm khô, 12.730 ki-lô da heo, 3.420 ki-lô da trâu, 6.984 ki-lô da heo, 12.193 ki-lô xương thú, 6.700 ki-lô bạch đậu-khâu, 3.665 ki-lô yến rùa, 461 tấn gạo trắng, 1.101 tấn tằm, 467 tấn cá.

Tàu Ang-lê chở qua Hạ-châu: 35.674 ki-lô cá-khô, 4.300 ki-lô các thứ bột để làm thuốc, 15.700 ki-lô chiếu lát, 12.040 ki-lô chàm. — Tàu Ang-lê chở qua Hương-cảng: 4.400 ki-lô cá-khô, 496 ki-lô nước nhuộm, 200 ki-lô Mãng-cát, 613 tấn gạo trắng, 462 tấn tằm, 609 tấn cá.

Tàu Suisang chở qua Hương-cảng: 13.940 ki-lô cá-mặn, 76.255 ki-lô cá-khô, 4.700 ki-lô mỡ cá, 12.250

ki-lô tôm khô, 13.000 ki-lô da vụng, 10.800 ki-lô da thuộc, 400 ki-lô thép nai, 10.500 ki-lô kẽm vụng, 340 ki-lô lông gà, 12.700 ki-lô đậu-khâu, 1.000 ki-lô yến rùa, 15.000 ki-lô dừa, 1.372 tấn gạo trắng, 1.157 tấn tằm, 400 tấn cá.

Thương-vụ luật-lệ

(Tiếp theo)

Tập-danh-Hội chi Hiệp-đồng

Chúng tôi ký tên sau đây là tên Ng.-vân-Giáp, Lê-vân-Át, Trần-vân-Bình, Lý-vân-Bình v... (chữ v...) đồng đứng lập Tập-danh-Hội mà buôn bán... (vết chip) có giao ước với nhau như sau đây:

Điều thứ nhất. — Hội này lập tại... lấy tên Giáp Át và công ty làm xã-hội.

Điều thứ 2. — Định lập hội..... (mấy năm) kể từ ngày... vì thế.

Điều thứ 3. — Mỗi người Hội-viên phải đóng vào... (số bạc bao nhiêu) vậy thì tư bản của hội hết thấy là... định góp tiền phần nữa, còn phần nữa chừng nào có việc dùng sẽ góp.

Điều thứ 4. — Trong số thù đó định lấy ra... \$... để mua Hàng-hóa, ... để dành để đóng ngừa việc xuất phát xảy đến.

Điều thứ 5. — Giao cho tên Giáp và tên Át làm Thủ-bổn; tên Bình coi giữ sổ sách, tên Bình lo việc mua và bán hàng hóa.

Điều thứ 6. — Các số tiền tồn phí, tiền mượn phở, tiền trả cho các người làm công và tiền nuôi ăn cho mấy người ấy, thì về phần Hội chịu hết.

Điều thứ 7. — Mỗi người Hội-viên nếu muốn buôn-bán riêng, thì phải xin phép Hội; bằng chẳng vậy, thì đầu cho buôn bán riêng mà có lợi bao nhiêu, thì lợi ấy phải nộp về cho Hội, còn nếu lợi thì chịu lấy một mình, lại các người Hội-viên kia được phép thôi tiền hùn cho người Hội-viên đó, và đũi ra khỏi Hội.

Điều thứ 8. — Cứ mỗi tháng, khi suy tính coi lời được bao nhiêu, rồi chia hai số lợi ấy: phần nửa chia cho Hội-viên, nhiều ít tùy số mỗi người hùn, còn phần nửa để nhập về số vốn mà mua hàng hóa thêm cho Hội.

Điều thứ 9. — Cứ mỗi năm phải suy tính coi lời được bao nhiêu, rồi chia hai số lợi ấy: phần nửa chia cho Hội-viên, nhiều ít tùy số mỗi người hùn, còn phần nửa để nhập về số vốn mà mua hàng hóa thêm cho Hội.

Điều thứ 10. — Mỗi người Hội-viên đều có quyền tra xét: Người này xét việc làm người kia, người kia xét việc làm người nọ.

Điều thứ 11. — Nếu một ít người Hội-Viên nào chẳng thuận với nhau trong một việc chi thuộc về của hội, thì mấy người đó phải tỵ ý chọn một người giới-thiệu (Arbitre) đứng phần đoán giám cho. Như không thuận trong việc chọn cứ người giới-thiệu đó: Nghĩa là kẻ bằng lòng cho tên Mit xử giám, người lại chỉ tên Xui phân đoán, hai phe không đồng một ý. Khi ấy, người Hội-viên phải đến Tòa xin quan Chánh-Tòa cử người giới-thiệu cho (1)

Điều thứ 12. — Như mấy năm định trong điều thứ hai mà mấy người Hội-viên chưa chịu cho ra đời, thì phải làm Hiệp đồng lại, còn như đồng số năm đó, mà phải ra hội, thì giao về phần tên Giáp và tên Át thu góp tư-bản và bán tài-sản của Hội dâng chia cho mỗi người Hội-viên, nhiều ít tùy số mỗi phần hùn lớn nhỏ.

(1) Song trước khi xin Tòa định cử người giới-thiệu thì 2 đồng phải giao ước với nhau rằng: kẻ quan-Tòa định người nào làm giới-thiệu thì 2 đồng phải tuân lời người đó phân đoán, chứ chẳng được cãi lầy nữa.

HÃY HỒI THỜ ĐỒNG HỒ
 “OMEGA”
 Mà mua ấy là thứ tốt hơn hết
 CỎ LAM BÉ KIỂU:
 Bằng vàng, bằng bạc và bằng các loại kim
 L. CAFFORT
 Ở tại đường CANTON SAIGON có bán mà thôi.

Ký tánh của ông phủ NGUYỄN-HỮU-THANH

Quan phủ Nguyễn-hữu-Thanh này, vẫn là người sanh trưởng tại tỉnh Mytho. Khi lớn lên ăn học thành danh rồi, trước hết được bổ đi tiết chánh nơi Chánh-phủ Đông-dương tại Bắc-kỳ. Ban đầu thì giúp việc nơi Soái-phủ, sau lại đi đi ngồi các nơi: từ Biệnhoa, Traviinh, Tây-ninh cho đến Baria, Bentre, Rachgia, đi đến đâu ngài cũng giữ một lòng thanh bạch: trước chằm lo việc thì quan chẳng phụ con dân; bởi vậy cho nên, nào ngài được trọng nhậm, thì trên đê được quan yêu, dưới nưn dân thấy đều gọi nưn con út.

Mà chẳng những ngài có tài đến bởi nưn nước, mà lại vốn ngài có tâm ôn-hoàng, sẵn lòng thuận hậu; trong ngài ven đạo tế gia, ngoài lại trọn bề giao-thiệp. Mà người giông ứng ấy, đưc-ban-giông ứng ấy, hậu phước đâu chẳng nhiệm vào thân; bởi đó cho nên, ngài mới sớm được thăng tiến, từ-hiện, hiển vang lộc trước

cao thăng: nào là chức thông-ngôn, thông phán, tri-huyện, tri-phủ, nào là lo kim khánh, long bài, ngân-bài, nhà nước xét công thưởng ban đê thờ.

Khi ngài được hồi hưu, ngài lại nơi đê người xưa: “Đặt sí qui điền”. Ngài về ở tại Longmỹ (Ruegia) là nơi ngài đê có lập sẵn gia cơ trong lúc ngài còn tại vị. Từ ngài về đê, thì ngài cứ một bề khai mở ruộng ruộng, ấy là kể của ngài ăm no thì từ cũng trồng sòng trăm năm hưởng phước lạc-giải, nào hay đâu, mang tiền. Thật là đáng tiếc thay, đêng thương thay? Ngai hưởng thì được năm mươi ba tuổi. Tai từ trần ngày xưa vậy ra, thì nào là thân bằng qui thích, nào tằng, nào bàng, nào quan, nào dân cho đến đến bốn khách giang hồ, thấy đều đến điều tang nưp nưp. Ấy là một đêu chỉ rằng: Thuở sanh tiền, ai cũng chẳng phụ một ai.

Lúc đêu linh-cử ngài lên đường, lại có đêng nhì kỹ đêo. có Đức Cha Tây đêu lết tông chung. Vừa hạ khoáng rồi, thì có quan Tham-biện Giàu là chủ quán Longmỹ, đứng thay mặt cho Chánh-phủ Nam-kỳ mà đọc một bài ai chúc. Trong bài ai chúc ấy, quan lớn Giàu thât đênh cho quan Nguyễn-soái Nam-kỳ mà kỳ công nghiệp của ngài, tụng tài đức của ngài, rồi đê tiết thưởng ngài với lư đêng thể, chúc phúc hồn ngài trực vãng thiên đêng, đêu nưn sự đau đên của gia quyến ngài.

Những người đi đưa ngài, ai nghe bài ai chúc ấy, cũng động lòng chua xót. Khi đọc dứt lời rồi, kẻ thì một nắm đất tưới, người lại dúi rìa nước Thành chỉ lòng từ biệt ngài và thấy đều cầu chúc hồn ngài được tiêu điều cõi thò.

Thật nghi: Người sanh đêu quá trăm tuổi, chỉ yếu là thườ sanh tiền, cho ven về đạo người.

Như quan phủ Nguyễn-hữu-Thanh đêy nhắm công vừa câu ấy: Khi sống đê được thườ danh, đến thác lại còn ăm công.

Ở đêi có ai chẳng muốn như vậy, ngày vì hai chữ tu thân khó nêđ đê thôi.

Tâm tình bù bại

Văn Saigon ta chẳng bao giờ dám sánh với Paris là kinh-đô Đại-Pháp cho đêng. Song Saigon cũng như Paris vậy, chẳng phải làm một ngày mà đêng rộng lớn có lư đêi đê số, có đường sá trang hoàn. Chánh-phủ thuộc địa vậy công bao của đê 60 năm ngoài, nay Saigon ta mới đêng đêng gọi là “Hội-châu” miêng Cáo-đông-nay.

Đo theo đê, hiện nay ta quyết thâu hồi quyền lợi xứ Nam-kỳ lại, chẳng phải này làm mà mai được. Ta phải bẻ công gân sức, ta phải cải lương tâm nh của ta, nhữt là phải biết lợi dụng chút nghĩa đêan-thê của ta mà làm ra cho có thể lực.

Song dụng đêan thê ấy chẳng phải đêan thê, chỉ yếu là thườ sanh tiền, cho ven về đạo người.

Như quan phủ Nguyễn-hữu-Thanh đêy nhắm công vừa câu ấy: Khi sống đê được thườ danh, đến thác lại còn ăm công.

Ở đêi có ai chẳng muốn như vậy, ngày vì hai chữ tu thân khó nêđ đê thôi.

LÒ ĐẶT ĐỒNG-ĐƯƠNG LỢI RAO

Một nhà máy Langsa đặt rượu trong cõi Đông-Đương kinh rao cho bá tánh hay rằng: kể từ ngày 1er juillet 1919, nhà máy rượu sẽ đêng bán rượu của lò đặt ra cho các quán: Bán ngay như vậy, lợi cho chủ quán, lợi cho người uống rượu, vì rượu ngon mà giá lại nhẹ.

Hàng đê lập tiệm nhánh trư bán trong châu-thành các tỉnh và trong các vùng lớn thuộc Nam-kỳ và Cao-mán.

Muôn hồi đêu chi xin hãy đêo nơi số 2 và số 4 đêng Lareynière, Chợ-lớn. Hoặc nơi lò rượu Chợ Bình-tây.

Văn Saigon ta chẳng bao giờ dám sánh với Paris là kinh-đô Đại-Pháp cho đêng. Song Saigon cũng như Paris vậy, chẳng phải làm một ngày mà đêng rộng lớn có lư đêi đê số, có đường sá trang hoàn. Chánh-phủ thuộc địa vậy công bao của đê 60 năm ngoài, nay Saigon ta mới đêng đêng gọi là “Hội-châu” miêng Cáo-đông-nay.

Đo theo đê, hiện nay ta quyết thâu hồi quyền lợi xứ Nam-kỳ lại, chẳng phải này làm mà mai được. Ta phải bẻ công gân sức, ta phải cải lương tâm nh của ta, nhữt là phải biết lợi dụng chút nghĩa đêan-thê của ta mà làm ra cho có thể lực.

Song dụng đêan thê ấy chẳng phải đêan thê, chỉ yếu là thườ sanh tiền, cho ven về đạo người.

Như quan phủ Nguyễn-hữu-Thanh đêy nhắm công vừa câu ấy: Khi sống đê được thườ danh, đến thác lại còn ăm công.

Ở đêi có ai chẳng muốn như vậy, ngày vì hai chữ tu thân khó nêđ đê thôi.

LÒ ĐẶT ĐỒNG-ĐƯƠNG LỢI RAO

Một nhà máy Langsa đặt rượu trong cõi Đông-Đương kinh rao cho bá tánh hay rằng: kể từ ngày 1er juillet 1919, nhà máy rượu sẽ đêng bán rượu của lò đặt ra cho các quán: Bán ngay như vậy, lợi cho chủ quán, lợi cho người uống rượu, vì rượu ngon mà giá lại nhẹ.

Hàng đê lập tiệm nhánh trư bán trong châu-thành các tỉnh và trong các vùng lớn thuộc Nam-kỳ và Cao-mán.

Muôn hồi đêu chi xin hãy đêo nơi số 2 và số 4 đêng Lareynière, Chợ-lớn. Hoặc nơi lò rượu Chợ Bình-tây.

dường như không thấy không hay, miêng kiếm đặng đặng no tới thì yên bần phân, bất luận là vật phi nghĩa của phù du chi cả.

Tuy hiện nay ta tấn hóa thì có tấn hóa thật mà tâm tình ta chưa đổi cho máy; phần nhiều trong hàng trí thức, học thức của ta còn để ý chăm chỉ trong đường sĩ hoạn, mong đi ra có kẻ bầm người thừa có kẻ chấp người xá; ai cũng lấy đó mà làm đường vinh diếu.

Tục ngữ ta có câu rằng: « Cầu danh bất cầu lợi » Nếu cầu danh theo cũ chỉ của ta thì xưa nay thì phải nói: « mua danh đặng thì lui » trúng lý.

Trong thấy cái cảnh tình hồ tỳ ấy, hàng thức giả ta có nhiều vị thối chí bất nhân cư đời, nghĩ ra công thì sức cho làm cũng chẳng khác nào cầm dao chặt nước.

Thường thường đồng bang hay nói Annam ta sao không ra buôn bán như khách-trá vậy. Nghe lời ấy ai cũng ngỡ lời hữu hậu, ai cũng tưởng chất đồng bang nghĩ đến tình đồng chuồng, xót lời mới lợi chung cho quê vức; chứ ai lại để đầu 9 phần mười trong ba triệu đồng bang mà đánh vào theo mua hàng vật của thương gia ngoại quốc, rồi bỏ cửa hàng bán đồng bang quanh hủ lạnh lẽo.

Nói qua việc công-ích, ai cũng cho xử ta đứng bực trưng nghĩa ái chương tới chúng. Trong mỗi việc chi cũng xưng ra lo công-ích. Song máy người ấy mất lo công-ích thái quá cho đến đỗi lý chữ công-ích trùm từ đầu chí cháng, nên ngày nay ta chưa thấy « một thiết » của máy vì lo công-ích là ai cả. Bởi như thế, trung lưu, hạ lưu không phân biệt ai là người trọng công-ích, ai là kẻ lo tu-lợi, nên sự giao thiệp với nhau tuy là giữ nề thường hạ tôn ti đố lể mặt dẫu, chứ cái sự trực tình khó phân định. Trong hàng thức giả ta cũng có người chẳng màng chữ nãi đến sự ấy, cứ chỉ quyết lấy cái học thức của mình mà làm nên danh giá riêng mà thôi. Bực đứng làm người cứ chỉ như thế ai cũng khib trọng. Trong xã hội ta lại còn có đểu nấy cũng là học giả ta làm.

Và xưa nay, xê nào thì cũng trồng cây bon học sanh đặng khai hóa trong việc tương lai, học học sanh ta đã sỏi mà thêm đồng bang không để ý tin cậy nữa, nên hiện nay ta muốn vậy vùng cạnh tranh quyền lợi thì khó cho việc thành tựu đặng.

Đều yếu cần của các bậc đàn trong xã hội ta phải làm thì sửa cũ chi xưa nay lại và phải liên lạc đoàn thể đặng đi đầu đánh lên đường văn minh tân bộ và bảo chữa quyền lợi chung cho nhau.

S. M.

Gánh bàn độc mướn

Đời văn-minh, ở giữa chốn phiên ba, người ta hay gặp, hay thấy nhiều chuyên lạ lùng, không biết sao mà nói cho hết.

Người ta nói lòng người sao đố đờ ai do cho đặng. Nghi đi suy lại, thiệt là phải thiệt là trảng lý và hiệp với cái đời văn-minh nầy lắm. Trước kia là bọn đồng bang đồng-chương, miêng lời của mình thú mà hướng cho được trọn thì thôi, dẫu ai có chửi cũng chẳng màng đến. Việc phải cũng làm, việc quấy cũng không chừa, lương tâm có rầy cũng chẳng kể. Cơm nguội cũng ăn, cháo thối cũng không bỏ; đố có trúng thược: ứng cam, có mửa cũng mặt kệ.

Tôi đương ngồi xe đờng xét nghĩ chút đỏi đỏi điên, xây gặp chuyện nầy thiệt là hiệp với tư tưởng tôi quá.

Đứa nó tôi đi Cholon về, xe lửa vừa đậu lại nhà giấy, bộ hành sửa soạn xuống, trong lúc ấy có tên kia không rõ nguyên cớ làm sao mà nhảy rạch giao thỉnh linh chòm trên đầu anh chạ-và một cái bộp rồi quăng giao tảo mắt. Tên chạ ấy té nhào một chập rồi người ta đổ đậy xe đem vào nhà thương thì Saigon đặng thuốc men.

Thấy việc lạ lùng, phần lành thiên nhiên tôi thì hay tọc mạch, nên tôi theo tới hỏi thăm người này người kia cho biết, may gặp một người bạn cố giao làm công cho hãng biết việc ấy thì thì chi chung nên đứng thuật tôi nghe, n-ời rõ đỏi nầy làm kẻ gánh bàn độc mướn quá.

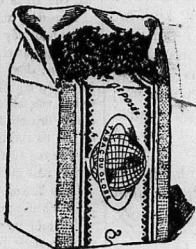
Nguyên bà tên chạ n, một anh tên là Sir. . . . còn một anh nữa tên C. . . . hai người này ở Saigon đờng Obier, vì tranh lợi nhau mà sanh chạ thù với tên chạ nó tên So. . . . ở Cholon. Hai anh « Bấy » ở Saigon tình càng kể tên mưu rồi mà làm hai anh « Bấy » Cholon chẳng đặng. Vì vậy nên cái tình cừu hận càng nóng càng sôi, hai chàng và quyết giết ban đặng chương minh ở Cholon cho rảnh. Hai anh Bấy Saigon mới tới tìm sự cho một người bởi Annam ta cũng là tay « Anh hùng đời nay » hay và mướn anh ta trả thù cho hai anh. Tên bói gặp chạ Chetty đã toại chí, bảng lòng ra trả oán thế cho hai anh « Bấy »

Thuốc hút
hiệu

CÀ-LÔP

(TRÁI ĐẤT)

Có một mình hãng DENIS FRÈRES
có trừ mà thôi.

Là một thứ
người ta ưa
dùng hơn và
hay hỏi mua
thường lắm.

Saigon. Hai anh « Bấy » chỉ mặt bạn nghịch thù của mình cho tên Bồi biết rồi giao hết công việc cho tên Bồi làm. . . .

Bồi cố ấy nên tên chạ So. . . . ở Cholon mới bị một mắt dữ tận trên đầu như thế.

Song Pháp luật như lướt trời, chạy đâu cho khỏi. Nay nào chạ Saigon nào bổi bị bắt rảo.

Thấy cớ sự làm vậy nghị lời người thường nói hề có tiền làm chi cũng đặng chạ ch ng sai. Vì chút bực mà tên Bồi dăm liễu thân mình mà hại mạng người, nên cứu các việc khác mới ra thế nào nữa !

Vùng-tàu

Vùng-tàu là một cuộc đất ở dựa biển, phong cách rất xinh tốt mát mẻ, người Langsa thường bay ra tắm ở nơi ấy mà hứng gió. Yên Vùng-tàu là một cái đống lớn hơn hết trong Nam-kỳ, nằm ngay hải khẩu, tàu bè muốn về Saigon thì phải đi ngang qua đó cả.

Chợ thành Vùng-tàu hiện nay rộng lớn sạch sẽ có lầu đài, và nhà mát cả dái theo mé biển. Nhà hàng khách sạn các cao ráo, song các nhà hàng ấy đều là của người Langsa cả.

Annam ai đi du ngoạn tới đó đều cũng tạm nghỉ tại nhà hàng Langsa hết. Nay đồng-bang ta mới mở một tiệm khách sạn tại cơ Vùng-tàu, hóm thứ bảy tuần rồi, đồng-bang ai có du cảnh tới đó nên ghé tạm nghỉ nhà hàng khách sạn *Trang-nam-lưu*, trước nữa là giúp ích cho đồng-bang trong đường thương cở, sau nữa người mình được tiếng giúp người và cũng lợi cho mình, vì nhà hàng Annam cho thế nào ăn giá cũng rẻ hơn nhà hàng Langsa.

Theo bài cáo thành tiệm *Trang-nam-lưu* ăn hàng ở đây, đồng-bang coi thì rõ tiệm ấy là chớ ra thế nào.

Các ông, Các ông sẵn lòng há cổ đèn chung vui cuộc lễ cao thành nhà hàng *Trang-nam-lưu* của chúng tôi đây thì chúng tôi lấy làm vinh hạnh vô cùng. Vậy chúng tôi

xin phép thừa dịp nầy mà thể thể đỏi lời, trước tiên là ơn huệ cổ-của các ông, sau hãy tới cách tổ chức tiệm của chúng tôi cho các ông rõ biết.

Yên *Trang-nam-lưu* mới lập ra đây có 8 cái phòng mà thôi, phòng rộng rãi sạch sẽ có đèn khí, giường, Langsa và đồ đồ rất tốt.

Mấy năm nay trong Đồng-dương nầy, từ Nam chí Bắc, đồng-bang ta đầu đầu cũng lo kinh thương khai cở mà tranh mỗi lợi kinh-tế với người. Sự vậy vùng này hóa của đồng-bang, ai cũng rõ biết. Chúng tôi tuy tài bèn sức yếu, song trong thấy tình cảnh ấy cũng nóng nảy đặng lòng. Chúng tôi nghĩ chớ Vùng-tàu ta

đang nằm ở Chánh-phủ đây công đờn đẹp, nên ngày nay đã trở nên một chỗ nhàn du rất thú vị. Mấy năm nay khắp đều phàn đỏi hào chén chớ nam thanh nữ tú, người có bệnh sẵn gió mát trăng trong, kẻ ngoạn cảnh sẵn non cao biển cả.

Những khách nhàn du lui tới xứ nầy đều phải tá túc nơi nhà hàng của người ngoại quốc. Tuy những nhà hàng ấy cũng tinh khiết cũng thanh tịnh chớ chẳng không, song chủ khách chẳng phải thuộc một nước với nhau nên đường giao thông có nhiều chớ bất tiện.

Chúng tôi nhóm thấy chớ bực hiện ấy nên mới lập một cái nhà hàng Annam ra đây đặng cho đồng-bang trong Lục-châu ai nào đến Vùng-tàu hóng mát hay là ngoạn cảnh thì sẵn có chỗ ăn chớ nghỉ ở tại, mà lại chủ khách thuộc người một nước thì dễ thông lời tiếng ự.

Nay chúng tôi ăn lễ cáo thành, các ông nghĩ linh đồng-chương đến dự tiệc nầy mà mừng cho chúng tôi thì chúng tôi rất thêm cảm. Vậy chúng tôi xin các ông cặng cùng chúng tôi một ly rượu nầy là ly chào mừng cuộc thương cở của Annam đã phát minh trong quê-vức.

Pháp-quốc vạn tuế !
Nam-kỳ vạn tuế ! !
Vùng-tàu vạn tuế ! ! !

Rượu Sâm-banh hiệu
MARQUIS DE BERGEY
LA RƯỢU NHƯT HẢO HẠNG

Minh tạ lương y

Suối-vân, le 6 juillet 1919
Monsieur Nhị-thiên-Dương
Pharmacien, 38 rue de
Canton, Cholon
Minh thăm ông chủ tiệm Nhị-thiên-Dương và thầy Secrétaire đều đặng phước như đồng hải.

Ngày 10 Juin tôi có tiếp đặng 1 thùng thuốc của ông gửi lại, lật đặt khuới ra, đặng lập tức thật quá diệu được, danh bất hư truyền.

Nay tôi kính ít hàng cảm tạ ơn ông sau xin ông sẵn lòng sót sẵn gửi mấy mon thuốc kê ra sau đây, gửi theo contre-remboursement :

- 3 ve Kim-sắc-bồ-huân..... 6 \$ 00
- 3 ve Tê-sanh-đực-thủy..... 0 30
- 2 hộp Nư-phân-trà..... 1 10
- 2 ve Hoa-lộ-thủy..... 0 80
- 2 ve Dầu Essence de Menthe. 0 50
- 1 thổ Bạt-độc được-cao..... 0 30
- 1 ve Dầu đầu-khẩu..... 0 40
- 5 gói thuốc ho..... 0 75
- 8 ve Dầu-xỏ..... 1 60
- 3 hộp Kim-phụng-huân..... 3 00
- 1 ve Dầu Nhị-thiên..... 0 40
- 1 ve Dầu Nhị-thiên..... 0 26
- 1 hộp trật đả huôn..... 0 50

15 \$ 64

Cúi xin ông chủ tiệm có lòng chiều cở đến khách viên phượng, gửi giùm cho mau mau được tới dùng, vì trong mình tôi chẳng yên, tháng sau tôi xin phép về thăm gia quyến tôi, sảng dịp sẽ tiêm đến qui tiệm mà tạ ơn ông.

Nay kính
Adresse : M. Alphonse Sô
Chief de Gare à Suối-Vân.

Ái muốn mua phở ?

Có 4 cảng phở lâu và 28 cảng phở trẻt, công hết là 23 cảng ở tại chợ Thủ-Đức; có người ta ở đầu bãi, chớ hễ có công nào há không. Nay chủ phố ấy muốn bán. Chư quan-lý ông nào muốn mua xin đến tại quán Nồng-Cô-Min-Đam mà thương g rghi.

TRƯỜNG

« Nguyễn-xích-Hồng »

HỘI THI BANG CẤP TỐT-NHIỆP ANNAM (diplôme d'études complémentaires) Có hai trò đầu.

1. Trần-vân-Tý 2. Lê-vân-Tho. (Trò này mới đậu bằng cấp số học một năm rưỡi, Décembre 1917 nay thì đậu được hai bằng cấp Tốt-Nhiệp. Tốt-Nhiệp tây (B.E) và Tốt-Nhiệp Annam (diplôme d'études complémentaires).

HỘI THI BANG CẤP SƠ HỌC (Certificat d'études primaires)

Năm nay tuy bài thi thiết khổ song trường Nguyễn-xích-Hồng đi thi 14 trò đầu được mười.

NOTA: Nhập trường 15 Aoit tới đây có hai thầy dạy thiết giới.

Lớp tư: M. Đặng-minh-Trứ Lớp năm: Nguyễn-van-Tươi mỗi thầy đều có hai bằng cấp: Tốt-Nhiệp tây (B.E) và Tốt-Nhiệp Annam (diplôme d'études complémentaires).

Lời rao

Kính lời cho lục-châu và chư-vị đương một đàng rõ kể từ ngày mừng một tháng Juillet 1919, thì những người Khách-trú và An-nam đặt rượu tại Nam-kỳ sẽ thôi bán rượu của Công-xý Langsa nữa, chỉ lo bán rượu nếp của mình đất theo cách thức của Annam thuở giờ.

VIEILLE EAU-DE-VIE DEJEAN

là một thứ rượu rất có danh tiếng hơn bốn chục năm nay.

TUY KIỂU GIẢI-NGHĨA

(Tiếp theo)

Đưa nàng vào lay gia-đường, Công thần mây trắng, (1), cũng phùng lâu xanh.

Thoạt trông nàng đã biết tình, Chim lồng không lẽ cắt mình bay cao.

Chém cha cái số hoa đào, (4) Gờ ra rồi lại buộc vào như chơi.

Nghĩ đời mà ngán cho đời, Tài tình chi lắm cho trời đất ghen.

Tức thay nước đã đánh phen, Mà cho bùa lại vẫn lên mây lẩn lẩn.

Hồng-quân (5) với khách hồng-quân, Bã xây đến thế còn vẫn chưa tha.

Lỡ từ nước bước bước ra, (7) Cái thân liễu nhẹ như từ nhà liễu đi!

Đầu xanh (8) để tội tình chi? Mà hồng đến quá nửa thì chưa thôi!

Biết thân chạy chẳng khỏi trời, Công liễu mà phân, cho rồi ngày xanh!

Lần lữa gió mát trăng thanh, Bồng đầu có khách biên đình sang chơi!

Rầu rầu, hăm é, mây ngời, Vai nạm tác rỗng, thân mười thước cao.

NGHĨA XUÔI

Đây nói: — Đưa Kiều vào hàng viện rồi họ Tàu-ké ra dạy Kiều làm lễ gia-đường, thì Kiều mới biết cũng là phường lâu xanh thơ thán mây trắng. Kiều mới ngờ số quạ-tù đã biết tình lầm rồi; nhưng nghĩ lại phận mình như thể chim trong lồng không lẽ cắt mình bay cao đi đâu choặng. Nghĩ đến thân phận rồi giận mà thề rằng: Chém cha cái số hoa đào! ta đã gờ ra rồi mà nay nó lại buộc vào lại như chơi làm vậy; rồi nghĩ đến sự đời mà ngán ngấm cho đời không biết tài tình lam chi cho lắm, cho trời đất ghen làm vậy! Ôi thôi!! nghĩ đến mà buồn, thân ta đã như nước lóng phen rồi, mà nay cũng như bùa lại vẫn lên mây lẩn

Đưa Kiều vào nhà rồi dạy Kiều lay gia-đường. (2) Kiều thấy cũng thờ thân mây trắng, thì biết cũng là phường lâu xanh. Kiều mới trông sợ quạ-tù đã biết tình rồi.

(3) Ôi thôi! bầy quạ-mình như chim ở trong lồng rồi khó gờ bay đâu cho đáng mới nghĩ đến mạng mình, tức giận mà thề rằng: chém cha cái số hoa đào.

Ta đã gờ ra rồi, nay nó buộc vào lại như chơi.

Nghĩ đến cuộc đời mà ngán ngấm cho đời, Ôi thôi! tài tình lắm chi lắm cho trời đất ghen!

Tức thay ta như nước đã đánh phen trong rồi.

Mà lại cho bùa vẫn lên mây lẩn nữa.

Nghĩ lại như hồng-quân ghen ghét chi với khách hồng-quân vậy nên đi xây đến thế rồi, mà còn vẫn chưa tha nữa.

Người đã lỡ rồi, thì một bước đường trong nhà mới bước ra.

Từ cái thân tôi, tôi đã liễu từ trong nhà mới bước ra đi rồi.

Chẳng biết cái xanh (đá Kiều) có tội tình gì? Phận mà hồng đã cực khổ nửa đời rồi mà còn chưa thôi đó.

Thôi! ta biết thân ta chạy chẳng khỏi trời rồi.

Ta cũng liễu cái mặt phân (lâm đi) cho rồi cái ngày xanh ta.

Đây nói: từ Kiều tiếp khách lần lên ngày này qua ngày khác.

Bồng đầu có một người khách ở biên đình sang chơi.

Điền mạng người rầu rầu, hăm é, lại mới ngại quạ-bung người cò lơ, vai nạm 5 tác rỗng, thì thân đến 10 thước cao.

nữa. Không biết Hồng-quân có ý chi với Khách Hồng-quân, đã xây đến thế rồi, nay lại còn vẫn chưa chịu tha. Ta đã biết trước từ ngày tại nhà lỡ bước bước ra, thì cái thân ta ta đi liễu từ ngày ấy liễu đi rồi. Nghĩ đến mà thương hại cho đầu xanh không biết có tội tình gì, phận mà hồng cực khổ đến nửa đời rồi, mà còn chưa thôi. Thôi! nay ta đã biết thân ta chạy đi đâu cũng không khỏi trời, thôi, cũng đánh liều cái mặt phũ. (lâm đi) con rồi cái ngày xanh cũ ta. Đây nói: Kiều suy nghĩ như vậy rồi chịu tiếp khách lần lên ngày qua tháng lại, gió mát trăng thanh, bồng đầu có một người khách ở biên đình sang chơi, Hình dạn người, rầu rầu như rầu rầu, hăm như cò lơ, lại thêm mây

ngài, (mây tầm), người lại sao lớn vai đến 5 tác rỗng, thân đến mười thước cao.

ĐIỂN TÍCH

(1) Thân mây trắng: Bạch mi thân, (Tô đi), hề nhà nuôi đi thì thờ ông thần này.

(2) Lầu-xanh là: lầu son màu xanh. (chó đi ở.)

(3) Hoa tiên kỹ, có câu: Thử sanh hảo tự lung trung điểu, hữu dự: nan phi ở xuất thân. Nghĩa là:

Thơ hoa tiên nói: Phấn đời mình sống mà như con chim ở trong lồng, có lồng cánh đủ nường khó bay ra cho khỏi.

(4) Hoa đào: Sách Tỉ-vi đầu-số có câu: Hồng-loan Đào hoa thị phồn-tinh, chi khách. Sách Tỉ-vi đầu-số nói: Sao Hồng-loan, sao Đào-hoa chiếu cung mạng thì cả đời phải phong-tinh. (tên bà cung mạng chiếu nhằm Hồng-loan, Đào-hoa thì ngoại-tinh chẳng sai. Có câu ca nôm: Cây đào mọc tại Nô-cung, thiếp thế mang tiếng bắt trung cung chông.)

(5) Hồng-quân là: ông trời.

(6) Hồng-quân là: đờn bà, con gái hay mặc quần đỏ.

(7) Ch-thị có câu: Lạc phách nguyên hung nhất nước sai.

Nghĩa là: Lỡ từ một bước mới bước ra.

(8) Đầu xanh Cồn-trẻ tuổi, tóc xanh.

(9) Mây ngai là: Mây tầm. Tục xứ Bắc-kỳ con làm bằng con ngai.

(10) Thân mười thước cao. Văn-vương-Mạnh-tử thân thập xích. Xưa Vua Văn-Vương cũng ông Mạnh-tử mình cao mười thước.

(Sau sẽ tiếp theo)

TRƯỜNG

Nguyễn-xích-Hồng

HỘI THI BANG CẤP TỐT-NHIỆP TÂY (Succès à l'examen du Brevet élémentaire)

Có 3 trò đầu: 1. Nguyễn-báo-Ca 2. Trần-vân-Tý 3. Lê-vân-Tho.

Trong 3 trò thi đầu này có 2 trò học có một năm rưỡi mà thôi, vì 2 trò ấy mới thi đậu bằng cấp sơ học rồi (Décembre 1917).

TÌU THUYẾT

Trước-già: HỒ-BIỆU-CHÂN

AI LÀM ĐƯỢC

(Tiếp theo)

Đầu đuôi các việc có lẽ khi ông. Sen đã cho ông hay hết rồi, chớ cháu cũng biết việc gái theo chông mà không thưa với ông bà cha mẹ ấy là tội trong; song xin ông xét lại má coi, khi ông ra khỏi nhà thì bà kê-mả cháu có hỏi thóc của cháu tình gì cháu cho cháu bú mà thôi. Cháu ông về thì chuyện cháu lỡ ở mà cháu lại còn phải sa vào tay quản khôn đó nữa. Bởi vậy cho nên cháu nghĩ lại chông cháu là người biết đến và cháu chắc ông cũng một ý với cháu, nên cháu mới tóm gói má đi; sợ ở điện-tri cha

cháu bà mà sợ cho cháu vợ đi thì thiệt hại cho cháu cháu.

Bạch-khiên-Nhân nghe mấy lời bèn gật đầu vâng vâng rồi bèn dọn cơm ăn.

Chờ cơm rồi Bạch-Tuyết lại thưa rằng: « Thưa ông, vợ chông cháu vậy duyên với nhau hơn một năm nay mà chưa làm hôn thê hôn thú chi hết. Nay sắn có ông đây, vậy cháu xin ông bằng lòng thì cho phép vợ chông cháu ra trước mặt xã-tây mà làm hôn-thú. »

Khiếu-Nhân cười mà đáp rằng: « Bày đã thành hôn rồi còn xin phép tác gì nữa. Thôi để mai tao sẽ tính việc làm hôn-thú cho. Bày giờ tao đứng làm chủ hôn bên gái, còn có ai đâu mà cây họ làm chủ hôn bên trai? »

Chi-Đại nghe hỏi, nghĩ lại phận mình coi cũng bèn rơi nước mắt. Chuyện vẫn đặc ông Nhiều-Tâm và vợ chông Chi-Đại trải dưới đất mà ngủ, nhưng đường lại cho ông.

Ai muốn về hình

Ai muốn về hình cho thiết khéo, thiết khéo, xin đem hình đến muốn tiếm hoa-bông-dong của M. Nguyễn-Đức-Nhuận; thì sẽ đứng vui lòng đẹp mắt. Tiếm này được nhiều nhà sang trọng người tiếm.

Trò về tiếm này đã có bằng cấp tốt nghiệp về nghệ và 3 chỉ bằng cấp của hội đầu xảo Đổng-dương ban khen. Qui-vi muốn biết rõ, xin viết thư hỏi, tiếm này sẽ gửi cho một tờ cáo bạch có cắt nghĩa rõ cách về và để trước tất giá cũ phân minh. Gửi thư, hình, hoặc mandat xin để bao cho như vậy:

M. Nguyễn-Đức-Nhuận

Nº 28 Boulevard Paul Bert.

Saigon.

(Tiếm này trước khi có ở Giadinh và Boulevard Luro)

Rạng ngày Bạch-khiên-Nhân bêu Chi-Đại ở nhà đặng nói chuyện và đưa lên cho Bạch-Tuyết nắm chực đồng bạc, biểu mua áo quần mà may cho chông và mua đồ dọn cơm nước ăn. Khiếu-Nhân đem thầy cây phổ độ có một ông thầy thuốc tên là Nhiều-Tâm già chừng 60 tuổi, bên men lại làm quen rồi cây ông đứng cầm hôn giữa cho Chi-Đại. Ông Nhiều-Tâm này là người ở Quảng-Nam về Saigon làm thầy thuốc đã mười năm rồi. Tuy già cả mà ông ở có một mình với một đứa tiểu đồng chớ không có vợ con chi hết. Ông nghe Khiếu-Nhân cậy làm chủ hôn thì hỏi thăm Chi-Đại là ai. Khiếu-Nhân đem hết các việc mà tỏ cho ông nghe thì ông cũng động lòng nên không chịu giúp liền.

Cách hai ngày quản áo của vợ chông Chi-Đại may rồi hết. Khiếu-Nhân đem đặc ông Nhiều-Tâm và vợ chông Chi-Đại ra trước mặt xã-tây xin làm hôn thú đủ phép.

Nước màu nhuộm TÓC VÀ RÊU

Một cách mau lạ hiệu **D. RICHARDS**

Nước màu này tốt nhất, chăm một chút thì thầy tóc rầu đổi ra màu **Đỏ dợt. — Đỏ sậm. — Hay là đen huyền**

Theo ý mình muốn. Mà màu nhuộm cũng như là tự nhiên. Hễ dùng thì thầy hiệu nghiệm, đã đều tốt mà chẳng hề phai lợt. Dùng nước màu này rất tiện, không mực tóc, mà làm cho tóc mềm, mượt và không rụng được.

Gởi cho bằng một cái mành da 4 quan tiền tây thì bằng sẽ gởi nước màu cho.

HÀNG A. SEGUIN
Rue de Moulis

Món bán số 153 tại BORDEAUX có trữ bán

Thuốc Cam-tích này tại tiệm NH-THIÊN-ĐƯỜNG ở tại đường Canton số 88 Chợ-lớn có bán, hay lắm ; liệt-vị có con mà bị bệnh Cam-tích cũng nên gởi đến đó mua về cho nó ăn thì hay hiệu nghiệm liền.

GIÁ Mỗi gói 10 bánh... 0\$40
Mỗi hộp 100 bánh... 0 90

13. — TRƯỞNG PHU CHI CHI

Việc rồi trở về, tôi lại Khiếu-Nhân mới nói với Chi-Dại rằng : « Con cháu của ông bây giờ duy còn có một mình con Bạch-Tuyệt mà thôi. Ông thương yêu nó lung lắm, ông thấy cháu là người trung hậu và chí khí ông rất mến cháu. Nay ông già nó được cho cháu rồi, ông toại chí vơi cũng. Từ này ông hết lo buồn chi nữa. Và sự nghiệp của ông bây giờ có vài chục muôn đồng ; phần ông thì già yếu, sự cỏi không xiết. Vậy nên ông tính đem vợ chồng cháu về ở với ông trước cho vợ chồng cháu sung sướng cái thân, sau hù hi với ông cho vui, cháu nghĩ coi có được hay không ? »
Chi-Dại trầm ngâm một hồi rồi thưa rằng : « Ông có lòng thương vợ chồng cháu, tính như vậy, cháu lấy làm cảm ơn ông lung lắm. Lễ thì vợ chồng cháu phải về ở chungặng lo bữa ăn giấc ngủ cho ông mới phải. Ngặt vợ chồng cháu thành hôn với nhau đây thì nghịch bụng

ông già cháu lắm. Nếu cháu trở về Camau thì coi như tuột muốn chọc giận ông già cháu nữa. Đã vậy mà phận cháu nghèo hèn, tay là bụng cháu muốn về phục sự với ông, còn bụng ông thương cháu mặt dầu, song người ngoài chỉ cho khối họ nói cháu rồ quên mà đặc vợ cháu đi, rồi bây giờ lại về mà nương dựa nữa. Như ông có lòng thương vợ chồng cháu, thì thương giùm cái danh giá cháu luôn thể. Cháu xin ông một điều là làm ơn cho cháu gởi vợ cháu nương náo với ông chừng nào cháu làm nên rồi khi ấy sẽ sum vầy với nhau lại. »
Bạch-Tuyệt nghe mấy lời cháu mà mừng má đẹp rằng : « Từ ngày cháu cất mình ra đi đến nay đã hơn một năm rồi, hề khi nào cháu nhớ đến ông vào ra quanh hiu một mình thì cháu đau lòng xót dạ chịu không được. Cháu cũng biết hổ cha bỏ mẹ mà theo trai là việc nhục nhà, song duyên phận cháu trời đã định như vậy thì cháu cũng là vui lòng. Và sách

có câu xuất giá tòng phu. Nay ông đã gả cháu cho chồng cháu rồi thì cháu phải theo mà thờ chồng cháu cho trọn đời. nay sướng thì cháu nhờ. bằng cực khổ thế nào thì cháu cũng phải cam tâm mà chịu. Nay ông tính đem vợ chồng cháu về mà không cháu hém nghĩ không chịu, lại xin với ông để gởi cháu ở với ông đặng có đi làm ăn. Cháu xin liệt cũng ông, chớ đạo vợ chồng phá tác công lạc bản tác công ru, mà lẽ nào cháu an hưởng thanh nhàn còn để cho chồng cháu dầy bừa gió bụi cho danh hay sao ? »
Khiếu-Nhân lắc đầu mà đáp rằng : « Lời cháu nói rất phải, hề có về với ông thì về hết cả hai vợ chồng chớ sao, bằng không chịu về để ông tính cho thế khác. Phần ông già sáng lớn lắm, khó bề tính mà dùi dùi đi đâu cho được, phải chỉ một ánh mắt một bưng thì ông cũng tím mà đi ở với vợ chồng cháu.

(Sau sẽ tiếp theo)

TIỆM MAY CỦA Mme HUYNH-CÔNG-PHÚ

92, Quai Belgique (Cầu Ông Lãnh) Saigon. — May quần áo Tây và Annam đủ kiểu May mau và chắc, đường kim mũi chỉ thật khéo — Có bán hàng Tàu nhorum Tại Gò-vấp và Cao-lãnh thật tốt giá rẻ. Nhặt là : Nhung Hàng, Ren, Lược, Long và các thứ hàng mỏng, tiệm tôi may khéo hơn hết, kiểu rất hươ-mỹ (mode très élégante).

Kính mời quý ông qui bà có cơn rảnh quá bước lại tiệm tôi may thử một lần thì rõ. Nay thiến.

Tiệm Tân-huê Vinh-phat của Mme NGUYỄN-HỮU-TÂN

136, đường Colonel Bontoumet Saigon. — Ngang gần xe lửa Mytho. Có may áo xiêm kiểu kim thời. Bà áo dài hàng Tàu, áo Bì-xi-ô. Đồ gia dụng và tạp hóa đủ thứ.

Nam-đông-Hương khách sạn

Số 26, 28 và 30, đường Amiral Courbet, Saigon. — Phòng vệ sạch sẽ, tiếp đãi tử tế. Có bán đủ các thứ hàng Tàu. May xiêm áo Annam kiểu kim thời rất khéo mà mau lại chắc

Maison THAI-BINH. — Epicerie — Soierie

137, Rue du Colonel Bontoumet Saigon. — Ngang gần xe lửa Mytho. Bán các thứ thuốc Tây. — Các thứ rượu Tây. — Áo chũm xe lửa nên tạm vào mà giải khát.

Tiệm may và hớt tóc. hiệu Nam-Châu

101, Boulevard Bonnard Saigon. Hớt tóc, ki-lơ-nhông. May áo Annam và áo Tây, đủ kiểu, lại chắc, mà giá lại rẻ.

TRẠI THỢ MỘC HIỆU LƯỢC-LONG Trại Nguyễn-long-Thảo

Ở tại chợ Lái-thiệu

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đó hơn 5 năm ở phía sau phố chợ đường xe hơi Saigon-Thủ-đầu. Có đồng sáng đủ bằng ăn dài mặt gỗ lớn từ 200 cho đến 3m30, bề ngang 0m30 cho đến 1m10 bằng ăn chũm kiểu từ lình (long lạp, quỳ, bình), bằng lâu cửa cường 7, ở trụ cho đến 10 trụ, và bằng ăn mặt đá, bằng tròn mặt có 5 trụ, đường chũm tam lần từ 1m55, có thể ở trên gác chũm giấy lá tây, bằng rượu (table spiriteuse), bằng khách (table de salon), bằng ghế (bureau) bằng bàn mặt (table de toilette), bằng nguyệt, tủ áo trôn, tủ áo kín từ chũm cần biến lình thanh thờ kiến về sơn thầy chũm óc chũm vàng, ghế ngồi mặt tròn, mặt tứ đảo, mặt đầu, và có đủ thứ đồ tiện, những là chũm đèn, đài, hộp, khay, kỷ văng mặt, văng hai, văng ba, văng tư, hết thảy đều làm bằng cây danh mộc, chũm inox sắt kim thời trôn bôn, chũm chũm và bàn giá rẻ.

Cần phải trước phải chũm có dọn thêm một tiệm-gạch có bán đủ tư rượu và đồ danh mộc tủ ăn thờ trôn đều có đủ.

Kính xin chũm qui-khách thừa ếp nhàn du xuân ghé lại tiệm tôi mua sắm đồ làm sinh hoạt là đặt món chỉ chũm đơn trong nhà thì tôi sáng lung mau mau làm cho vừa ý quý ông.

NGUYỄN-LONG-THẢO.
chủ trại kính cáo,

CASINO DE SAIGON

Nhà hát bóng Casino đứng bực nhất trong cõi Đông-Dương, mỗi tuần thay nhiều lớp la thường, đã hay lại thêm vui vẻ, hình Pathé-frères gọi lại.

Ông Léopold đã lập nhà hát tại Saigon 25 năm công cang, thầy thầy đều rõ công công người máy không rung lình chũm tốt tươi xem tới mà không mỏi mắt. Xin qui khách thừa khi hồng mặt đến xem chơi tiêu khiển rất vui lòng. nhiều tích hay đẹp đã qui ông. Sự máu nhiệm xưa nay chưa từng thầy. Nội tuần này sắp tới có hát 2 thứ tuồng mới là *La mort du Sous-marin* và *Le cœur Héroïne* có nội nhiều lớp hay lâu.

CÀO BẠCH

Kính mời quý vị đang tới. Nay tôi mới lần một tiệm tại đường Catinat, số nhà 85, Saigon, để sửa các thứ này: Như là đồng hồ xe-máy, máy đánh chữ, máy may, máy hát, tủ sắt, ván ván. Có khác các thứ con đầu đồng và mũ thung đủ kiểu, chũm đồ ăn cầm thạch, ván ván....

Bán sỉ và bán lẻ đồ phụ tùng xe máy, essence, alcool à brûler và carbure, thứ nhất là thứ manchons.

Qui-vị ở xa muốn mua hay là sửa món gì xin viết thư cho tôi thì tôi sẽ gởi lại lập tức và tính giá thiệt rẻ (gởi cách lãnh hóa giao ngân, Centre Remboursement) qui-vị muốn mua món chi ở Saigon hay là hỏi thêm việc chi thì tôi cũng sẵn lòng lo giùm. Xin Chũm chiểu cố tôi hết lòng cảm ơn.

PHẠM-THÉ-KINH
85, Rue Catinat—Saigon

Nhà trường của bà Le Guidée

Ở tại đường Amiral Page số 1 Ngang hông Nhà-Thờ Nhà-Nhức SAIGON

Bà Le Guidée kính rao cho trong Lụa Châu hay, như vì náo có con nều muốn cho lên Saigon ăn học, thì bà rõ, sẵn lòng tiếp đãi, ăn nghỉ tại nhà trường của bà được hết.

Muôn học tại trường bà, thì bà sẽ lo dạy cho tới lớp thi: bourse đặng về các trường Nhà-nước. Hoặc đi học các trường nào khác hay là trường của Nhà-nước rồi về nhà trường của bà ăn nghỉ cũng được. Bà sẽ săn sóc kèm thúc con trẻ lo làm bài vở và học tập luôn. Chẳng hề để cho chúng nó ham chơi mà mất ngày giờ.

Bà kính gửi rết.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ đồ phụ tùng
đường Laro môn số 99 và 101.
(Bh-hệ) Saigon
TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính cùng Lạc-châu qui khách đong rỏ: Tiệm tôi có đồng hồ kieu xe như là: Xe mai, xe hai bánh, xe kieu, xe kéo và cũng có bán các thứ xe ô sra lại chắc chắn; có bán đèn xe dù kieu, bánh xe cao-su bằng cây giá-ti-ben tây; chế lại cao-su dẹt để thay trong bánh, kieu đèn tây, đồ bắt kè xe độc chiếc và xe song mà bằng da tây may rất khéo và chắc, có bán yên cỡi, chường đập hai tiếng, bình để thắp đèn khí đã theo xe, son xe... và sửa xe.

Có xin qui khách có dịp đến Bhi-hệ xin ghé lại tiệm tôi một chút trước cai công cuộc của tôi làm, sau có cần dùng món chi đã thiếu mua giúp lào: ngời, thì tôi rất cảm ơn họ có. Còn chư qui khách ở xa muốn gọi tho hỏi thăm món chi cũng giá cả tôi sẵn lòng trả đáp.

Còn tôi cũng có gửi bán những là đèn xe, bánh cao-su giá-ti, đồ bắt kè da tây nơi tiệm Thái-Binh trước nhà giấy xe lửa Mỹ Saigon, tiệm Lạc-tinh-lâu số 84 đường d'Espagne.

TRẦN-VĂN-HIỆP cần khải

TIỆM-AN-PHONG

Bán hàng Tàu và hàng Bắc
TẠI CHỢ CAO-LÃNH

Kính lời trình cùng Lạc-châu qui khách đong rỏ, Tiệm tôi có bán hàng Tàu những là văn xuyên lãn nhiều cũng là hàng ta kieu là hàng vườn, nhuộm đen điệu lãn thật tối không hề trỏ, tôi chắc ý, vì chăm tại Cao-lãnh tôi (giả rỏ) nên đồ nhuộm đen của tôi, hớt cao chằm không tiết, đã nhuộm nhiều chằm rất kỹ càng giá rỏ hơn xứ khác, vì các xứ khác phải mua chằm tại xứ tôi giá mắc, nên không thể là kiếp hàng đen của tôi, còn đồ bán: Bắc tôi cũng đủ thứ, tôi lãn tại Hà nội như qui khách muốn mua và chi dùng xin gọi tho đến, tôi sẽ gọi lại liền, như vị nào muốn mua nhiều mà lãn tôi tính giá thiệt nhe, như muốn hỏi giá trước tôi cũng trả lời liền, hàng tôi gọi contre-remboursement.

Cao-lãnh, Nguyễn-xuân-Trước.
Cần bạch

PHÚ-TOÀN
17, 19, Rue Amiral Courbet
HALLE CENTRALE (SAIGON)

Kính cùng qui ông, qui bà, tiệm tôi có bán đủ thứ thuốc Tây.

Bán y giá, thiệt rỏ, cách tiếp rước theo lệ phép Annam.

CAFÉ DEXTRE-ORIENT
"AU POSTE DE SECOURS CONTRE LA SOIF"
Apéritif - Robinsons-Hôtels de 1re qualité

TIỆM BÔNG GIẤY

Tôi mới mở thêm một tiệm đóng giấy và sửa giấy. Bán tiệm có theo Annam rình nghé. Đóng rất kỹ canx và chắc lãn. Giá rỏ, da thì, kieu khéo.

Xin đong ban niệm thanh giúp tôi nên việc rất đời ơn và cũng. Như trong Lạc-châu có cần đong, xin chịu lãn viết tho, tôi sẽ thi hành lãn tức.

CAFÉ RESTAURANT
HIỆU-HIỆU
35-37-38, Rue Amiral Roze, Saigon

Kính cùng chư qui ông qui thấy đong rỏ: Tiệm tôi bán cơm tây, đồ ăn nấu thiết ngon, rừu chất thiệt tốt nhất hàng. Trong ngoài sạch sẽ, đèn khí, quạt máy và bàn ghế xin đẹp hẳn hoi.

Vậy xin mời qui ông qui thấy đến tiệm tôi mà dùng tôi sẽ sẵn lòng tiếp đãi từ từ luôn.

Qui-ông ở Lạc-châu mỗi khi có việc lên ở Saigon, xin hãy ghé tiệm tôi mà dùng bữa, chắc sao cũng vui lòng đẹp miệng chư qui-ông.

HIỆU-HIỆU cần khải

Café-Restaurant Taverne Française
NAM-THUẬN-PHÁT

Lê-Văn-Lê, successeur, ở tại Ngự-tư đường Pellierin và đường Espagne gần dinh Xã-Tây Saigon.

Kính cùng chư qui-ông đong rỏ: nhà hàng bán cơm Tây hiệu là «Nam-thuận-Phát» này, nay để về phần tôi làm chủ rồi, tôi mới tìm được người đầu bếp giỏi nấu nướng rất khéo rất ngon; những trẻ coi dọn ăn thì cũng dạy đủ lễ nghi để cho chư qui-ông phỏng khi sai khiên; cói xin chư qui-ông có dịp đến tôi là ban đong-bang mà giúp nhau cho nên việc, còn trong lạc châu chư quân-tử, có dịp ghé lên đến Saigon, thoản như chư ông có lòng chiếu cố, thì tôi cũng vui lòng tiếp đãi và cảm tạ chàng còng.

LÊ-VĂN-LÊ cần bạch.

TIỆM
Nguyễn-hữu-Sanh
91, Rue Catinat 91,
SAIGON

Có bán đồ thứ hàng Tàu, hàng Tây tốt lắm mà giá cũng rỏ.

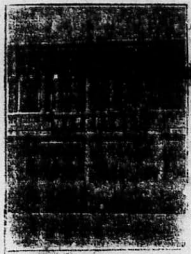
Còn thợ may đòng lãn, may đã khéo lại chắc, mà lại may cũng mau nữa.

Có bán các thứ nón Tây của người Bắc lãn. Nón tốt giá nhe

Xe hơi cho mướn

Kính cùng liệt vị đong hay: nay tôi sắm một cái xe hơi OVERLAND 5 chỗ ngồi, để cho mướn nếu chư qui-vị có cần dùng đi chơi, hay là có việc chi, xin hãy tưởng tình giúp nhau làm ngời. Xe có để sẵn tại đường d'Adran số 100 Saigon, ngang trước Tòa Tấn-Báo, bắt lãn là giờ nào, chư qui vị muốn dùng xin đến để thi có sẵn.

TRIỆU-CƯƠNG
MỘT TIỆM LỚN TẠI CHOLON, SỐ 188, ĐƯỜNG MARINS
Một tiệm mới tại Saigon số 3, đường Gallieni
TRÔNG RĂNG VÀ THAY CỌN MẮT

Kính lời cùng Lạc-châu chư qui-ông qui-bà đong rỏ: Nguyễn-tiệm tôi trông răng, lấy đồ mười mấy năm rồi, cũng CẤP-TỬNG-NGHIỆP

CỬA QUẢN LƯƠNG-Y LANGSA BANG THƯỜNG, cách làm rất khéo-lẻn và chắc chắn, lại cũng đồ thượng hạng, chẳng hề đổi trỏ, vàng của tôi bọc đều mười năm cũng còn sáng lãn như mới vậy.

Nay tôi lập thêm một tiệm mới tại Saigon (15 Mars 1919) này khai trương) số 3, Boulevard Gallieni, ngang ga xe lửa Saigon-Cholon (Đường trên) chợ mới Saigon; cũng có trông răng và bọc răng giả thiệt rỏ, cũng có bán các món khác thường dùng theo ý của

chư qui-vị, mỗi mỗi các cuộc trong sự mua bán của tiệm tôi thời giá cả đều thiệt rỏ hơn các nơi khác chẳng sai. Vậy tôi kính mời chư qui-vị hãy thừa bước đến tiệm tôi, tôi hết lòng trọng đãi. Chứ như chư qui-khách ở trong Lạc-châu có cần dùng món chi, xin chịu phiền viết tho cho tôi hay, tôi sẵn lòng gửi cách CONTRE REMBOURSEMENT.

TRIỆU-CƯƠNG kính mời.

LIM HONG BENG & Co

43, Quai de Belgique, 43

SAIGON

ĐỒ MỚI QUA

Vỏ xe kéo 900 X 50 marque
hãy đến hàng xem kieu hoặc viết tho thương nghị; giá thiệt rỏ.

Hijouterie Saigonnaise
TIỆM
Minh-thành-Hoà
BÁN ĐỒ NỮ TRANG
33, Rue Schroeder. - Saigon

Kính lời cho lạc-châu chư qui-khách đong rỏ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ nữ-trang theo kieu: kieu-thời, rất nên xinh đẹp, ở tại chợ Saigon đường Schroeder số 23. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ nữ-trang ở Chợ-lớn, đường Thủy-bình (Rue des Marins) số 184, tục danh là hàng chèo-múi, nên tôi thường hiểu ý qui-bà qui-cô ưa dùng đồ nhe nhàn và hươ-mỹ.

Từ khi tôi mở 3 căn tiệm ấy đến nay cũng nhờ ơn qui-bà chiếu cố cho người đong-bang nên việc tôi rất cảm ơn, ngày nay mà trong lạc-châu hiệp hung, lập tiệm bán đồ nữ-trang như tôi thì tôi lấy làm vui mừng cho các ông và cầu xin cho các ông cho mau thành tựu.

Nay kieu
Nguyễn-Văn-Lạc dit HUY-KHO

Tiệm Hiệp-thành
TẠI MYTHO

Kính cùng chư quân-tử trong tỉnh Mytho và các tỉnh lân cận đong hay, nay tôi mới lập ra một tiệm, lấy hiệu là «Hiệp-Thành» tại chợ Mytho, để làm Đại-ly cao hiệu Liễn-Thành Chợ-lớn mà bán các thứ nước mắm Phan-thiết thiệt ngon, và tiệm tôi cũng Đại-ly cho hai tiệm một Lái-thiên của ông Nguyễn-long-Thao và ông Nguyễn-hiệp-Hòa mà bán đủ thứ ban, tử, ghé, dăng, bằng cây danh mộc như: gỗ, trắc và cẩm-lai, vân vân. Nước mắm đã ngon, mà chủ bán cũng khéo. Lạc-châu đều nghe tiếng đã lâu. Cói xin chư ông lấy lòng cố cấp, đến giúp ban đong lãn, thì tôi thăm cảm chàng còng.

Mytho Hiệp-Thành
Chủ-nhơn: TẶNG-VĂN-QUYÊN Cần khải.

Thi-ngọc-hiệu

TIỆM TRỒNG RĂNG RẤT KHÉO

Kính tôi cảm chú quý-ông quý-bà được rõ Nguyễn khi trước tôi thường ở trong răng tại tiệm M. Villaruelle ở đường Maris (Cholon) hơn mười mấy năm, lúc-châu chú quý-ông đã biết tôi và cũng đều khen ngợi rằng trồng răng của tôi để chắc lại khéo mà thêm mau.

Hiện nay tôi đã tách riêng ra mà lập một tiệm tại đường Avenue Jaccarot, môn bãi số 54, nơi nhà âm-công (đó cấp) của ông Huỳnh-tri-Phú (Chợ lớn).

Vậy tôi kính xin các chú quý-ông từ vui lòng chú ý, để giúp tôi là người đồng bang thì tôi lấy làm thêm cảm ơn càng. Tiệm tôi có trồng đủ thứ răng và nhiều cách lòn các tiệm, khéo chắc và cang.

Al đũa răng nhứt răng thì cũng có thuốc, ai răng hô tôi cura và sửa lại cũng hết hô. Còn ai ở xa xuôi thì gửi thơ cho tôi, hoặc ở gần mà không muốn đến tiệm, thì tôi cũng sẵn lòng đến tại nhà quý-khách mà làm cho, mà cũng không tính giá tiền mắc hơn đến tiệm.

Còn như quý-khách muốn trồng mau, nội trong 4 ngày cho rồi, thì xin phải đến tại tiệm, tôi sẽ đủ sức làm cho vừa lòng quý-khách.

Còn việc trồng răng thì tôi bảo-chứng trong 5 năm, nếu có sự ra thì tôi làm lại không tính tiền.

Tiệm tôi đây việc trồng răng chắc chắn hẳn hơn mà tiền công lại tính rẻ hơn các nơi khác.

Như ai đem mỗi đến cho tôi mà muốn trồng răng thì tôi tính tiền công phải nửa, bằng chẳng trồng thì tôi cũng tính tiền hao-hồng cho bác phân chỉ thập (10 /-).

Thi Ngọc hiệu
Châu nhơn, Nguyễn-tri-Phú căn khải.

NAM-HÔNG-PHÁT KHÁCH SANG

ở đường Boulevard Bonnard, số 106 ngang Gare xe lửa Saigon-Govap tại Chợ-mới Saigon

Bản ruy-tay và sửa xe máy, đến essence và đến alcool.

Có cho mượn phòng ngủ sạch sẽ rộng mát, giá rẻ.

Quý-quan, Quý-khách ở xa muốn mua bất cứ vật chi thì tôi mua giùm, niếm kỹ lưỡng gửi tới chỗ ở mấy ông.

HUYỀN-KHỢP-KY.

Tiệm khắc con dấu

LAM THIẾT KỸ

Kính tôi cùng Quý-khách đồng rõ: Tiệm tôi khắc con dấu đồng, cao-su và bằng đá cẩm-thạch để mờ, vẩy vân... Giá rẻ đó tốt mà làm mau, nếu quý-khách ai muốn dùng kiểu nào, xin gửi thơ lại tiệm tôi lấy Catalogue lựa kiểu mà dùng, thì tôi sẽ hết sức làm cho vừa ý.

TRẦN ĐUY-BINH Graveur 89 Rue Catinat, 89 - Saigon.

PHNOM-PENH-BAZAR TRƯỜNG-XUÂN

Table with 2 columns: BÁN SỈ and BÁN LẺ. Lists various items like 'Cán viết dụng mực ngòi xuy vàng N° 2923' with prices.

Cán viết dụng mực ngòi xuy vàng N° 2923 4 \$ 30
- id. - 12 cây..... N° 2922 3 \$ 50
- id. - 12 cây..... N° 2925 3 \$ 20
- id. - 12 cây.....

Le Directeur-Gérant, L. H. H. D. 25-26 Quai Piquet Phnom-Penh.

TIỆM Trương-văn-Hanh SADEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành thấp mướn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hòn, tan, tế, kỹ-yến, tẩn-gia, hạ-tho.

Khăn đen bằng nhiều tay tốt thượng hạng; bán mớ và bán lẻ vỏ ruột xe máy hiệu Michelin.

Quý khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gửi thơ cho tôi, tôi sẵn lòng kỹ lưỡng gửi contre remboursement (nghĩa là đóng bạc tại nhà thơ mà lãnh đồ.)

Hoặc muốn biết giá đồ trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant).

TRƯƠNG-VĂN-HANH chủ nhân.

GRAVURE sur MÉTAUX ET MARBRES

Tiệm tôi đã lập ra mười năm nay khác đủ kiểu con dấu đồng và mờ thung. Có chạm mờ bia đá cẩm thạch để mờ. Tôi có in đủ kiểu trong catalogue (mục lục) để cho quý-vị lựa kiểu mà dùng. Xin chú ý đến chiều cỡ tôi rất cảm ơn.

Nay kính.

VƯỢT LỚN TRỪ ĐỒ VẬT THỰC H BLANC và HAUFF Đường Catinat, SAIGON

Nước PERRIER Như Soda, mua nguyên thùng và tu, ve lớn, ve phân nửa và ve góc tu.

Sữa hiệu CON GẤU Sữa tươi tốt nhất mới nhả ra SỮA ĐẶC NGỌT CONDENSÉ Sữa đặc không đường condense

Sữa đặc hiệu CON GẤU của hãng Suisse làm ra GIẤY HÚT THUỐC HIỆU CHAUVÉ-SOURIS Máy viết chữ hiệu UNDERVOD, viết rõ ràng làm.

EDEN-CINÉMA

Tuần này rạp hát bóng Eden-Cinéma hát nhiều lớp lạ, hát tình những tuồng mới đã hay mà lại vui, thườn nay Nam-kỳ chưa hề có. Liệt vị hãy đến xem chơi cho tiêu khiển.

Lời rao

Kính cáo cùng chú quí ông và quí thầy đặng hay.

Tôi là Nguyễn-văn-Mít chủ tiệm bán nón tại đường d'Adran môn bãi số 110. Kể từ ngày 1er Avril 1918, thì tôi dời tiệm qua đường d'Ormay môn bãi số 49. Xin quí ông và quí thầy nhắm mắt nhân ân, xin ghé tiệm tôi xem chơi, thì tôi sẵn lòng tiếp rước.

Nguyễn-văn-Mít 49, RUE D'ORMAY, 49 - SAIGON

ĐÀU XỎ

Cửa nhà thuốc NHI-THIÊN-ĐƯỜNG 33, Rue de Canton - Cholon

Thử dầu xỏ này của bên-đường hết lòng nghiên cứu mà chế ra, rất nên thuận lương sạch sẽ, những người nóng này trong mùa, hoặc đau trái đực địa, hoặc nóng cam, như: đau, hôi miệng, ăn không đặng tiêu đường đại tiện huật bón.

Hễ dùng thử dầu này mà xỏ thì thấy hiệu nghiệm liền.

Cách dùng: Sớm mai để bụng đói, trộn nó với nước cà-phê mà uống. Người lớn mỗi lần uống một ve.

Con nít 2, 3 tuổi mỗi lần uống 1 muỗng canh. 6 7 tu, mỗi lần uống 2 muỗng canh. Giá mỗi ve..... 0\$20

Thuốc bột dẻ chà răng

Cửa nhà thuốc NHI-THIÊN-ĐƯỜNG 33, Rue de Canton - Cholo

Phàm người ở đời, răng là một vật rất quí rất cần dùng hơn hết, nếu chẳng biết sửa ý mà giữ gìn, thường thì có nhiều người chưa bao lâu tuổi mà răng đã rụng hết, cho nên phải có thứ phân dẻ chà răng là đồ rất cần kíp.

Bởi nghi vậy, cho nên bên-đường chẳng ngại nhọc nhằn, gia tâm nghiên cứu mà chế luyện ra một thứ phân dẻ, đã làm cho thơm miệng mà giết được sâu. Nếu dùng nó mà súc miệng chà răng cho thường mỗi ngày, thì răng đã sạch mà lại bền chắc lâu dài, khỏi lo đau nhức chi cả.

Mỗi hộp giá là... 0\$30